наша
свабода
№51 ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

22 ЖНІЎНЯ 2000 года АЎТОРАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

БАЙКОТ

П.АНТАНОВІЧ

На прэс-канферэнцыі 18 жніўня па выніках рэгістрацыі групаў падтрымкі кандыдатаў у «палатку» старшыня Цэнтрвыбаркама сп-ня Ярмошына паведаміла, што байкот выбараў не забаронены дзеючым законам аб выбарах.

Ну дык і правільна! Гэта мусіць адзіная норма ў гэтым законе, якая прыведзеная ў суадносіны з рэаліямі жыцця.

Падумайце – усё нашае жыццё суцэльны **байкот**! Ніхто не скача на амбразуры, не будуе барыкады, не плюе начальству ў морду і нават не кідае шапку аб зямлю, што б не здарылася. Прычым гэта назіраецца ва ўсім грамадстве. Маці, напрыклад, старшыня калгаса трактарыста – а той толькі пасміхаецца. Ці калі сам Лукашэнка тыкае старшыні аблвыканкама, а той яму – «А дайце мне Аляксандр Грігор'евіч камбайн за дзвесце тысячаў даляраў», а сам хвігу ў кішэні трымае, думае: ну паскачы, пашукай грошай, а то тут растыкаўся... авёс бачыш яму не падабаецца...

І што б не рабілася – цiснуць падаткамі, дубасяць міліцыяй на вуліцах, не плацяць заробкі – хвігу ў кішэню – і – **байкот**. Гэта мусіць ментальнасць у нас такая. Прыродны стан народа. Па – праўдзе сарамлівыя мы нейкія: ну цяжка сказаць дурню ў вочы, што ён дурань, ці тое самае хаму і падлюку. Заўсёды азіраемся, не спальваем за сабой мастоў: абы не было вайны, а атрымоўваецца – **байкот**, бо разумны чалавек ніколі не будзе рабіць добра справу, калі яна не падабаецца, ці калі лічыць, што яго дурань, ці болей калі зняважаюць. Так яно і ідзе што на заводзе, што ў міністэрстве, што ў вертыкалі. Соўваемся сабе паціху ад плота да плота: можа хто самагонкі дасць, можа сам што знойдзеш. Па сутнасці, усе беларусы зараз апазіцыя, пераважная

большасць, працэнтаў гэтак дзевяноста восем, не меней (два працэнты пакінем на дурных і апошніх алкаголікаў), бо абсалютна ўсе незадаволеныя, нават тыя, хто падстаўляе плячо, ці трымае парасончык над галавой «усенароднаабранага». Розніца толькі ў тым, што адны прыстроены на цёплае месца, другія хочуць прыстроіцца, а трэція проста жывуць – і ўсе – **байкатуюць**. Праўда, усе хочуць жыць лепей.

Дык вось, частка апазіцыянераў (беларусаў значыць), якія палічылі сябе барацьбітамі за народнае шчасце (гавораць, што сярод іх ёсць нават правадыр сацыял-дэмакратаў), пахадзіўшы трохі па вуліцах, пагалёкаўшы на мітынгах, атрымаўшы міліцэйскай дубінкі ў плечы за дурасць (бо нармальныя беларусы трымаюць хвігу ў кішэні і **байкатуюць**), вырашылі пашукаць лепшай долі ў «палатцы» пад шапкай у Лукашэнкі. Нябось думаюць: «Вось выйду я перад народам, пачну яму расказваць, як ён кепска жыве (а мы самі ведаем, што кепска, але нават у ладкі будзем пляскаць, праўда, адной рукой пляскаць, а другую ў кішэні з хвігай трымаць) абяруць мяне, сяду я ў палатцы, а потым як устану ды як скажу: «Аляксандр Грігор'евіч, ізвініце вы тут не правы, ну не тут, а вот немножка збоку неправы ну савсем чуць-чуць» — і мяне пакажуць па цілівізару!!! І мяне ўвідзят людзі і ўзнают какой я барэц за народнае шчасьцьце, і можэт даже абяруць у наступную восень прэзідэнтам».

Што тут паднялося. Газеты залементавалі: Раскол у апазіцыі!. Канец марам аб шчаслівай будучыні!. Рэжым перамог! Нават паважаная БДГ піша: «Вілы для ... апазіцыі». Годзе братцы. Якія вілы. Усе дзесяць мільёнаў беларусаў у апазіцыі і **байкатуюць**, а вы – вілы. Нават матка самой аўтаркі, як тая піша ў газеце, не адчыняе дзверы групам падтрымкі кандыдатам у «палатку» – **байкатуе**, а вы – раскол. Важак ліберал-дэмакратаў і той уцяміў, што з гэтымі выбарамі нічога не атрымаецца, і бразнуўшы дзвярыма сышоў з цэнтарвыбаркама, зразумеў, што супраць народнага **байкоту** не папрэш.

Узяць таго ж самага Лукашэнку, дык і той за **байкот**. Лічыце, што яму няма каму хвігу ў кішэні паказваць? Ёсць! Ён яе усяму свету паказвае і таксама хоча жыць лепей, але не можа і не ўмее. Такі ў яго характар. Вы думаеце дарма ён кідаўся ў абдымкі да вядомага аматара кабет на саміце АБСЕ ў Стамбуле ў тым годзе? Не! Хвігу ў кішэні трымаў і **байкатаваў**: не выйдзе па–вашаму, спадары капіталісты, мы ісціnныя славяне народ асобы! І для апазіцыі, гэта значыць для беларусаў у яго хвіга ў кішэні: ну прыйдзіце, абярыце маю «палатку», можа мяне ў свеце прызнаюць, а я з вамі потым сам разбяруся. А хто ў гэтую «палатку» ідзе, яму без розніцы — не дасць ён ім цілівізара – і ўсё тут, нездарма ж галоўным цілівізаршчыкам заядлага камуніста Чыкіна паставіў!

Нармальнаму чалавеку з пажыццёвай хвігай у кішэні і звычкай да **байкоту** гэтыя выбары наогул незразумелыя. Што выбіраць? Каго? Сядзелі пад шапкай у Лукашэнкі чатыры гады, ніхто іх не чуў і не бачыў, якія яны: тоўстыя ці сівыя – увесь час толькі горшала. Раней за мільён можна было завод пабудаваць, а зараз і бутэльку гарэлкі не купіш. Людзі, кажуць, прападаць сталі.

Карацей, не пайду я на выбары, **прабайкатую**, ды і законам гэта дазволена. Напісаў так і ўявіў сабе такую карціну. Зрабілі ўсе так, як я. Пазірае Лукашэнка ў акно: ніхто не ідзе на выбары. Ніхто ў кабінках для галасавання не шамаціць, урны пустыя, як шаманскі бубен. Выскоквае ён са сваёй Карламарксатрыццацьвосем і да нас. А мы на лаўках сядзім, семкі паплёўваем, півам запіваем, кепка на вочы, цыгарэтай папыхваем. Гаспада, спадары, таварышчы! — крычыць, — бяжыце скарэй галасуйце за дзепутатаў маёй палаткі, ато врэмя уходзіт! А мы: – Твая палатка – ты і галасуй, за сваю яшчэ б падумалі, а так - во, піва пап'ем, у нас – **байкот**! ■

НАВІНЫ

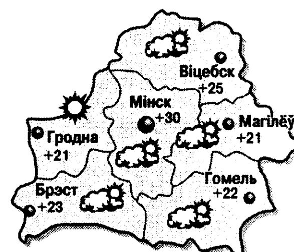
■ **Учора ранкам на аўтабане ў раёне горада Пехларн, што ў Аўстрыі, адбылася сур'ёзная аўтакатастрофа.** У выніку сутыкнення грузавіка з двухпавярховым турыстычным аўтобусам, які перавозіў нямецкіх дзяцей, загінулі 4 дзяўчынкі і 3 хлопчыкі. Яшчэ 21 пасажыр атрымаў раненні. Паліцыя паведаміла, што аварыя адбылася па віне кіроўцы грузавіка: аўтамабіль, які рухаўся з перавышэннем хуткасці, прабіў раздзяляльную агароджу, вылецеў на сустрэчную паласу і змяў аўтобус.

■ **Афіцыйныя асобы *NATO* прызналі, што значна перабольшвалі маштабы рэпрэсіяў сербаў супраць косаўскіх албанцаў.** Такая заява была зроблена апасля таго, як эксперты Міжнароднага трыбунала ў Гаазе завяршылі работу па эксгумацыі целаў 3 тысяч касавараў. Экспертыза паказала, што не ўсе яны сталі ахвярамі забойстваў. Раней ацэнкі прадстаўнікамі *NATO* колькасці ахвяраў рэпрэсіяў сягалі 100 тысячаў чалавек. Цяпер эксперты кажуць, што канчатковая лічба складзе каля 10 тысяч.

■ **Служба бяспекі Украіны адкрыла сваю старонку ў інтэрнеце.** Сайт украінскіх спецслужбаў змяшчае 5 раздзелаў: гісторыя, структура і дзейнасць, нарматыўная база, прэс-цэнтр. Усяго каля 200 старонак. Упершыню тут апублікаваны пералік разведвальных і контрразведвальных структураў, а таксама рэгіянальных органаў СБУ. Але аніякай сакрэтнай інфармацыі няма. Сваю web-старонку СБУ збіраецца выкарыстоўваць па прынцыпе «тэлефона даверу».

■ **Талібам адмовілі накіроўваць сваю алімпійскую каманду ў Сідней.** Увесь мінулы тыдзень дэлегацыя талібаў спрабавала атрымаць ад кіраўніцтва Міжнароднага Алімпійскага камітэта дазвол на ўдзел у алімпійскіх гульнях дзвюх камандаў – барацьбітоў і штангістаў. Але ім адказалі: паколькі талібскі рэжым не прызнаецца сусветнай супольнасцю і не мае прадстаўніцтва ў ААН, то і ў алімпійскім руху ім пакуль няма чаго рабіць. Кабул адрэагаваў заявай, што яго не пускаюць у Сідней, бо талібы хочуць накіраваць туды выключна спартоўцаў-мужчынаў: жанчынам у краіне спортам ісламскія фундаменталісты займацца забараняюць. Да таго ўсе дарослыя мужчынскага полу павінны насіць бароды, а статут МАК прадугледжвае, каб барацьбіты былі гладка паголеныя.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

НОУ-ХАУ

Чтобы злее были

Тамаш ПАЛЬМАЧИНСКИЙ

Как сообщила газета «Советская Белоруссия», российскую армию, приблизительно с 1998 года, кормили собачьими мясными консервами, получая прибыль на каждой банке до 1 доллара США. Сейчас эту аферу вроде бы вскрыли компетентные органы. (По-видимому, аферисты не поделились с армейцами и те их «заложили»). Будет суд.

Газета сладко умиляется, описывая пайки наших белорусских воинов. Дескать, у нас такое невозможно. Действительно, невозможно. Потому что, если наш воин и вынужден есть собачьи обеды, то об этом никто не узнает. Не тот уровень гласности в наших несчастных войсках. Вызывают сомнения и расчеты «Советской Б.», которая утверждает, что за 996 рублей в сутки нашему солдатику дают 200 граммов мяса, 120 граммов рыбы, 30 граммов масла, 300 граммов овощей (не считая хлеба, круп, макарон, жира и т. п.). Думаю, что белорусские пенсионеры сильно поправят сладкую газету.

Но, тем не менее, обязательно придет время, когда мы много интересного узнаем и о нынешнем режиме, и о качестве питания солдат Белорусской Армии, и о многих аферах, которые имеют свойство всегда всплывать наружу... ■

Наша СВАБОДА – гэта Ваша СВАБОДА!

Паважаныя чытачы!

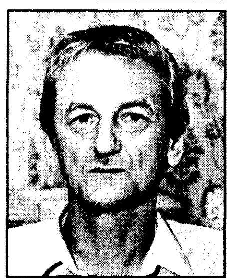
Рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА працягвае падпіску на II паўгоддзе 2000 г.

Вы можаце падпісацца ў любы час, газета будзе прыходзіць да Вас з першага дня наступнага месяца.

Падрабязнасці пра ўмовы падпіскі на **стар. 6**

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1000

Хамы, быдла, шляхта...

Аляксандар ДУБРАВІН

Задачай *хамаў* было піць, есці і .... Задачай *быдла* было працаваць як вол ад раніцы да цямна, не паднімаючы вачэй да сонца. Задачай *шляхты* было паказваць, як павінны жыць свабодныя людзі.

Некалі, заміж звычайных людзей, былі і першыя, і другія, і трэція. Першыя ўмацаваліся ды набраліся сілы, другія яшчэ болей заперліся ў хамуты, а трэція ў большасці сваёй занялалі, саслаблі, скурвіліся, паддаліся і прадаліся. Першыя на прыкладзе другіх сталі паказваць астатнім, як павінны жыць людзі. Маўляў, калі яны будуць працаваць як быдла, дык будуць піць, есці і ...., што мае быць сэнсам і шчасцем жыцця. Галоўнае, не паднімаць вачэй да сонца...

Зараз ужо цяжка дакладна вызначыць, хто з нас нашчадак хама, а хто - дзедзіч шляхціча. Дужа ўсё перамяшалася, скрывілася ды сцерлася ў людской памяці ды саўдэпскай гісторыі. Возьмем, напрыклад, лукашэнкаўскага паплечніка Івана (ці можа Яна?) Пашкевіча. Нosіць чалавек старажытнае беларускае шляхецкае прозвішча, а хто на самой справе? Калі глянуць на яго ныя ўчынкі з пункту гледжання інтарэсаў нацыі, дык няёмна нават і падумаць пра ягонае высокае паходжанне, бо дзедзіч высакароднага беларускага шляхціча ні за што не стане таптаць гонар сваіх продкаў у сумніцельнай кампаніі з расійскімі палкоўнікамі, не будзе аддаваць сваю радзіму на здзек маскоўскім хаўруснікам. (Страшней на свеце не было і не будзе здрады.) Таму на пытанне «А ці беларускі шляхціч Іван Пашкевіч?» трэба катэгарычна і цвёрда адказаць: «Што Вы! Барані Божа!».

А вось вам іншы прыклад. Ідзе селектарная нарада, наменклатурныя начальнікі з абласцей ледзь не цалуюць ногі свайго Вучыцеля. Лісліва яму паддакваюць, падхіхікваюць, рапартуюць. У гэтай атмасферы слова бярэ прафсаюзны дзеяч Аляксандр Ярашук. Ці гаворыць гэтае прозвішча штонебудзь складальнікам генеалагічных дрэваў? Мабыць, не. Але як шляхетна трымаецца чалавек! Як цвёрда пільнуе свой гонар! Як незалежна паводзіць сябе! І Вучыцель пачынае сам пад яго падладжвацца, драбнее, мяне голас...

Таму зробім выснову: нам патрэбна свая, новая нацыянальная эліта. Не мястэчковыя хамы, быдла, бабашморгі, кабінетныя пацукі, палатачнікі, панчошнікі ды хаўруснікі. Нам патрэбныя асобы, якія на сваім прыкладзе ўвесь час паказвалі б, як павінны жыць свабодныя людзі. ■

Ураган забіў чалавека

Марыя ГАМОН

У мінулыя выхадныя дні па Беларусі пракаціліся дажджы ў суправаджэнні навальніцаў і шквалістых вятроў. Не абышлося і без чалавечых ахвяраў.

Як паведаміў Рэспубліканскі штаб грамадзянскай абароны, у вёсцы Цяпленец Пінскага раёна ўраганны вецер сарваў навес для захоўвання сялянскіх прылад сайгаса імя Кутузава. У выніку быў смяротна паранены 56-гадовы пастух Г.Слесарчук. Ад удару маланкі загарэўся драўляны будынак фермы саўгаса «Перамога» Камянецкага раёна, у выніку чаго загінулі 43 цяляці, карова і конь.

Паводле інфармацыі штаба грамадзянскай абароны, у калгасе «Беларусь» Жабінкаўскага раёна Брэсцкай вобласці ў вёсцы Старое Сяло моцны вецер разбурыў два кароўнікі, зернесховішча і млын. Разбурэнне кароўнікаў стала прычынай гібелі 20 цялятаў.

Усяго ў выніку шквалістага ветру і моцных навальнічных дажджоў, якія прайшлі ў Брэсцкай вобласці 20 жніўня, часова адключаліся 93 трансфарматарныя падстанцыі, было абясточана 37 населеных пунктаў, 4 фермы. Ад разрадаў маланкі на тэрыторыі вобласці адбылося 16 пажараў, пашкоджана 11 будынкаў.

Апроч Брэсцкай, пацярпелі таксама населеныя пункты ў Гродзенскай і Мінскай абласцях. ■

Камбайнерская ідылія

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Мясцовая прэса паведаміла, што ў аднаго камбайнера з Шчучынскага раёна з'явіўся незвычайны памочнік на жніве—кандыдат навук Гродзенскага сельгасінстытута. Аказваецца, камбайнер з кандыдатам—родныя браты. Як зазначаецца, гродзенскі выкладчык адмыслова «узяў адпачынак і вырашыў дапамагчы роднаму калгасу». Зрэшты, прэса не паведамляе, аднак, праўды. А праўда ў тым, што нашы выкладчыкі вну атрымліваюць гэтак мала, што мусяць замест адпачынку працаваць на камбайнах, каб неяк зарабіць на жыццё. ■

Польскія паломнікі наведваюць Беларусь

Ася КУНІЦКАЯ

Пачалося паломніцтва каталікоў з Беластока ў Вільнюс – праз Беларусь.

Польскія паломнікі 19 жніўня прыбылі ў Гродна, дзе пабывалі на набажэнстве ў Бернардзінскім касцёле. 20 – 23 жніўня яны наведаюць каталіцкія храмы ў Гродзенскім, Шчучынскім і Воранаўскім раёнах. Маршрут вернікаў па Гродзенскай вобласці складзе звыш за сто кіламетраў.

23 жніўня паломнікі перасякуць беларуска-літоўскую мяжу, а завершыцца «пілігрымка» 26 жніўня. ■

БелаПАН

Небяспечныя нарадзіны

Канстанцін УВАРАЎ

Згодна са статыстычнымі дадзенымі, у Магілёўскай вобласці каля 120 чалавек заражаныя вірусам СНІДу. На шчасце, з пачатку лета гэты спіс не павялічыўся. Затое з'явіўся пяты нованароджаны, маці якога з'яўляецца носьбітам віруса. Ці перадаўся той дзіцяці, можна будзе сказаць толькі праз некаторы час. ■

БелаПАН

Улады зноў супраць Спасюка

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Святару Івану Спасюку з пасёлка Пagranічны пагражаюць высяленнем з кватэры. Улады ўжо спрабавалі зрабіць гэта некалькі месяцаў таму, але беспаспяхова.

Цяпер ім атрыманая па пошце позва, якою ён выклікаецца 25 жніўня ў Бераставіцкі раённы суд «на гутарку аб высяленні». У позве няма ані даты, ані пячаткі, ані прозвішча суддзі, які хоча «пагутарыць» са Спасюком. Тым больш не тлумачыцца, на якой падставе яго з сям'ёю хочуць выкінуць на вуліцу.

Каб засцерагчыся ад пераследу ўладаў, І.Спасюк вырашыў балатавацца на выбарах у палату прадстаўнікоў. Ягоная ініцыятыўная група з 14 чалавек была зарэгістраваная. Аднак у пятніцу, 18 жніўня, калі збіраліся подпісы за вылучэнне бацюшкі кандыдатам у дэпутаты, чатыры яго ініцыятыўнікі былі затрыманыя і дастаўленыя ў берастаўіцкую міліцыю. Падстава—фармальная. Гэта адбылося ў 20 гадзінаў у вёсцы Паплаўцы Бераставіцкага раёна. Адпушчаны ўсе чацвёра былі позна ўвечары, калі ў міліцыю прыехаў сам І.Спасюк.

Ён збіраецца балатавацца ў Гродзенскай сельскай выбарчай акрузе №54. Па яго звестках, там жа збіраюць подпісы за вылучэнне аднаго начальніка рыбнага цэху і адстаўнога генерала, якога, па словах Спасюка, падтрымліваюць улады. ■

БПСМ: «Грошай хапае, усё будзе добра»

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Фота REX/ProMedia

Першы сакратар Гродзенскага абкама БПСМ Валеры Клімовіч выступіў перад мясцовымі журналістамі.

Ён сказаў, што ні сам, ніхто іншы з 24 тысяч членаў абласной арганізацыі не будуць балатавацца на выбарах у палату прадстаўнікоў. Журналісты зрабілі выснову, што паступіла адпаведная каманда: не перашкаджаць начальству выбірацца ў лукашэнкавы парламент. Паколькі довады В.Клімовіча прагучалі зусім непераканаўча: маўляў, замаладыя яшчэ, каб прэтэндаваць на дэпутацкі мандат. Хаця, ён нагадаў, што ў БПСМ, як было і ў ВЛКСМ, члены маюць быць да 35 гадоў. А, як добра вядома, нават на першых прэзідэнцкіх выбарах выйграў усяго 39-гадовы чалавек. Карацей, узрост бэпээсмаўцаў — простая адгаворка. Пагатоў, першы сакратар зазначыў, што ў мясцовых саветах ажно 23 члены арганізацыі. Цікавая акалічнасць: яшчэ трое не прайшлі на выбарах, бо на гэтых участках былі альтэрнатыўныя кандыдаты.

Значыцца, іншыя прайшлі пераважна таму, што выбіраліся на безальтэрнатыўнай аснове.

БПСМ на Гродзеншчыне найлепш адчувае сябе ў школах, ПТВ, вну, дзе дырэктар або рэктар можа даць каманду, каб былі створаныя ячэйкі «патрыятычнага саюза». На прадпрыемствах, як прызнаўся В.Клімовіч, БПСМ сустракае «нігілізм і адмаўленне». «Вы – былыя камсамольцы», — гавораць рабочыя. Па словах першага сакратара, вельмі важная пазіцыя кіраўніцтва прадпрыемства, каб яно хаця б не перашкаджала бэпээсмаўцам дзейнічаць сярод рабочых. Аднак, нярэдка кіраўнікі заводаў не жадаюць падтрымліваць «патрыятычны саюз». У гэтым прызнаўся В.Клімовіч. Такім чынам, добрых адносінаў з маладымі рабочымі пакуль не здолелі наладзіць ні апазіцыйныя арганізацыі і партыі, ні, як ні дзіўна, БПСМ.

Журналісты дружна спрабавалі высветліць, хто фінансуе БПСМ і ў якім аб'ёме. Але ўсе спробы былі марныя. В.Клімовіч адказваў: «Сродкаў, якія выдзяляюцца на арганізацыю, хапае, каб выконваць свае мэты» або — «Паўтаруся: сродкаў хапае». А сродкі гэтыя – дзяржаўныя, грошы беларускіх падаткаплацельшчыкаў, якія не маюць права нават даведацца аб іх колькасці.

Праўда, сп-р Клімовіч нагадаў пра членскія ўзносы, але сам жа прызнаўся, што апроч уступных іншых узносаў не існуе. Першы сакратар спрабаваў пераканаць, што БПСМ – арганізацыя, маўляў, грамадская і ад дзяржавы як быццам не залежыць. Аднак створаная яна была, калі мне не здраджвае памяць, указам Лукашэнкі. Кіраўніцтва над БПСМ ажыццяўляе дзяржкамітэт па справах моладзі (па словах першага сакратара, — «каардынуе работу»), і грошы на ўтрыманне выдзяляе таксама дзяржава. Вось дык незалежная грамадская арганізацыя!

Міжнародныя кантакты «патрыятычнага саюза» вельмі абмежаваныя. Асабіста В.Клімовіч здолеў толькі пабываць летась на з'ездзе «сібірскай моладзі», а слета — на мерапрыемстве ў Маскве. Адбывалася яно ў дзярждуме. Перад яго удзельнікамі выступіў Зюганаў з Жырыноўскім, іншыя кіраўнікі парламенцкіх фракцыяў адмовіліся. І не дзіва, удзельнікі абмяркоўвалі: як бы хутчэй далучыць Беларусь да Расіі. Ёсць і іншыя кантакты. Днямі ў Краснадарскі край РФ з Гродна выехаў студэнцкі працоўны атрад. Збіраць вінаград яны будуць пад пастаяннай ахоўвай міліцыі. Надта небяспечныя там мясціны! ■

Здароўе рабочага нічога не каштуе?

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Ужо стала шырока вядома, што напачатку жніўня ў сталоўцы самага буйнога на Гродзеншчыне прадпрыемства—аб'яднання «Азот» атруціліся 39 рабочых. Амаль палову з іх паклалі ў шпіталь, паколькі атручэнне было вельмі моцным.

Рабочыя прадпрыемства абураны здарэннем. Яны жадаюць, каб ім былі заплачаныя кампенсацыі за шкоду, нанесеную здароўю. Збіраўся прафкам, але нічога канкрэтна не змог вырашыць. Паколькі да апошняга часу так і не была дакладна вядомая прычына масавага атручэння людзей. Сансганцыя не зрабіла канкрэтнай высновы. Хаця парушэнні ў заводскай сталоўцы былі выяўленыя жахлівыя, знойдзена ледзьве не тона сапсаванага мяса.

Найбольш цвярозыя галовы ўсведамляюць, што максімум, чаго ўдасца дамагчыся пацярпелым, гэта—аплаты бальнічнага на 100 працэнтаў, а не на 80. Бо хто і на падставе якіх дакументаў у гэтай дзяржаве выплаціць атручаным людзям кампенсацыі? Страшна падумаць, але каб нехта з атручаных раптам памёр, ягоныя сваякі, хутчэй за ўсё, атрымалі б ад прадпрыемства невялікую разавую дапамогу і грошы на пахаванне. Жыццё ў гэтай, практычна сацыялістычнай, краіне дагэтуль амаль нічога не каштуе. ■

Апалены аміякам

Анатоль ЖУЧКО

У выніку выкіду каля 30 кілаграмаў аміяку ў кампрэсарным цэху завода па вытворчасці сухога малака ў Слоніме пацярпеў адзін рабочы прадпрыемства.

Як паведаміла прэс-служба міністэрства па надзвычайных сітуацыях Беларусі, выкід аміяку стаў прычынай часовага спынення вытворчасці.

На месца здарэння прыбылі супрацоўнікі МНС, якія асадзілі і змылі аміяк. На сённяшні дзень аб'ёмы вытворчасці на заводзе цалкам адноўленыя. На месца аварыі выехалі адмысловцы Праматамнагляду, якія цяпер мусяць устанавіць прычыну выкіду атручваючага рэчыва.

Што ж датычыць пацярпелага рабочага, які абслугоўваў кампрэсар, то ён з апаленымі дыхальнымі шляхамі быў дастаўлены ў шпіталь. Цяпер пацярпелы знаходзіцца пад кіслароднай маскай у крытычным стане. ■

10 тысяч падробленых долараў

Назбірала брэсцкая міліцыя за два тыдні

Валянціна КАЗЛОВІЧ

За мінулыя два тыдні ў Брэсце супрацоўнікамі праваахоўных органаў было канфіскавана каля 10 тысяч падробных амерыканскіх долараў.

Як раней паведамляў БелаПАН, у пачатку жніўня супрацоўнікі ўпраўлення па арганізаванай злачыннасці і карупцыі УУС Брэсцкага аблвыканкама затрымалі трох збытчыц фальшывак (дзве з іх жылі ў Брэсце), якія наваднілі горад падробнымі 100-доларавымі купюрамі. Рабілі яны гэта такім чынам: чыталі аб'явы і скуплялі ў грамадзянаў усялякую старызну коштам 5, 10, 20 долараў. Давалі падробную сотню, а рэшту атрымлівалі сапраўднай амерыканскай валютай. Першыя фальшыўкі ўсплылі ў чэрвені, і аператыўнікі наладзілі актыўны пошук махлярак.

Пасля іх затрымання супрацоўнікі праваахоўных органаў звярнуліся да жыхароў Брэста з просьбай: калі да іх дзеля купілі непатрэбных рэчаў прыходзілі жанчыны са 100-доларавымі купюрамі, звяртацца ў міліцыю. У выніку было сабрана 3 тысячы фальшывых долараў. Верагодна, што гэта яшчэ не ўсё.

Крыху пазней у Брэсце быў затрыманы чачэнец-кур'ер, які пастаянна жыў у Мінску і пры якім было 6.700 фальшывых долараў ЗША. Паводле словаў супрацоўнікаў упраўлення па арганізаванай злачыннасці і карупцыі, нейкая сувязь паміж кур'ерам і збытчыцамі пакуль не даказаная, аднак якасць выканання падробак прыкладна аднолькавая. Як устанавілі эксперты, выробленыя купюры прамысловым спосабам плоскага афсетнага друку з фотамеханічнымі друкаванымі формамі (вытворца высакаякасных фальшывых грошай пакуль не ўстаноўлены).

Усе махляры зараз знаходзяцца ў турме, супраць іх узбуджаны крымінальныя справы. А супрацоўнікі праваахоўных органаў просяць усіх праверыць свае зберажэнні і ў выпадку выяўлення падазронных банкнот званіць у міліцыю. ■

БелаПАН

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Былы супрацоўнік МВФ заяўляе аб спробах КДБ прымусіць яго даць паказанні супраць Міхаіла Чыгіра

Генадзь БАРБАРЫЧ

Былы памочнік саветніка Міжнароднага валютнага фонду Уладзімір Огнеў заявіў у інтэрв'ю БелаПАН аб тым, што супрацоўнік КДБ прапанаваў яму даць паказанні супраць экс-прэм'ера Беларусі Міхаіла Чыгіра.

Огнеў займаў пасаду памочніка саветніка МВФ у прадстаўніцтве гэтай арганізацыі ў Мінску з 1996 па жнівень 2000 года. Раней, з 1991 па 1996 год Огнеў працаваў у прадстаўніцтве сумеснага прадпрыемства *American Logic*, якое размяшчалася ў Мінску ў адным будынку з фірмай «Пушэ». Паколькі ў «Пушэ» не было ўласнага перакладчыка, фірма актыўна карысталася паслугамі Уладзіміра Огнева. У лістападзе 1992 года ў якасці перакладчыка ён выязджаў з намеснікам кіраўніка «Пушэ» ў Швецыю для заключэння гандлёвых здзелак. Супрацоўнікаў КДБ, што, як сцвярджае Огнеў, упершыню выйшлі на яго ў 1998 годзе, а больш канкрэтна і настойліва — у красавіку 2000 года, цікавіла менавіта гэтая паездка, з якой прыватным чынам была прывезеная бензапіла. «Супрацоўнік КДБ пры сустрэчы прасіў мяне, — сказаў Огнеў, — калі спатрэбіцца — на допытах або судзе — паказаць, што гэтая піла прызначалася ў якасці хабару Міхаілу Чыгіру. Ён працаваў тады старшынёй Белаграпрамбанка і меў дзелавыя адносіны з «Пушэ».

Другая просьба датычылася дзелавых перамоваў кіраўніцтва «Пушэ» з замежнымі партнёрамі, якія перакладаў Огнеў. «Мяне прасілі заявіць, — сказаў ён, — што ў гэтых перамовах заходнім партнёрам часта прапаноўваліся фальшывыя, фіктыўныя пастаўкі з той мэтай, каб пад гэтыя пастаўкі фірма магла атрымаць у банку крэдыты». Хаця імя Чыгіра пры гэтым не ўзгадвалася, але, верагодна, лічыць Огнеў, супрацоўнікі спецслужбаў спрабавалі правесці сувязь паміж «Пушэ» і Белаграпрамбанкам, які даваў фірме крэдыты.

Супрацоўнік КДБ пакінуў Огневу сваю візітку, а ў далейшым званіў па тэлефоне. 20 ліпеня, да прыкладу, цікавіліся работай Уладзіміра Огнева, у якога ў жніўні заканчваўся кантракт з МВФ. «Мне намёкамі давалі зразумець, што яны добра ведаюць аб маім асабістым жыцці, — сказаў перакладчык. — Я расцаніў гэта як шантаж». Пасля скасавання кантракта з МВФ перакладчыку прапанавалі работу ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь, пры гэтым, па ягоных словах, прад'явіўшы ўмову — неабходна ўхвала КДБ.

Абвясціць вышэйпералічаныя факты Уладзімір Огнеў вырашыў таму, што ўпэўнены — яму не дадуць спакою, калі не расказаць пра тое, што адбывалася. Яго таксама абураюць метады, якімі ўлада, на ягоную думку, спрабуе дыскрэдытаваць Міхаіла Чыгіра.

Спроба карэспандэнта БелаПАН звязацца з супрацоўнікам КДБ па ўказаным ў візітцы тэлефоне для атрымання каментарыя не прывяла да поспеху. Было паведамлена, што гэты супрацоўнік камітэта пераведзены ў іншае падраздзяленне. А ў прэс-службе Камітэта дзяржбяспекі не сталі каменціраваць заяву Огнева, спаслаўшыся на тое, што КДБ не займаецца справай Чыгіра. ■

БелаПАН

РЭХА

Няма мазгоў — лыжкай не накладзеш

У мінулым нумары мы змясцілі матэрыял Мікіты Паўлава «Александр Григорьевич сердится». У ім мы, у прыватнасці, паведамлялі пра тое, што А.Лукашэнка вельмі незадаволены бяздзеяннем праваахоўных органаў у дачыненні да Тамары Віннікавай, якая практычна адкрыта жыве ў Лондане, а следчыя органы ніяк не могуць яе знайсці нават праз Інтэрпол.

Гэтымі днямі мы атрымалі даволі нечаканы водгук на публікацыю. Па электроннай пошце з намі звязалася сама былая галоўная банкірка. Вось што яна напісала (друкуецца на мове арыгінала, арфаграфія і пунктуацыя захаваныя):

«Уважаемый Никита Павлов!

Спасибо за красочную характеристику моей охраны.

На Западе распространены слухи, что Глава государства очень часто выглядит уставшим, болезненным, в плохом настроении.

В такой ситуации, когда он возможно серьезно болен, мне не хотелось бы его расстраивать лишний раз (Вы написали, что он был расстроен).

Но и успокоить его мне нечем.

К сожалению, похоже он не знает, что Интерпол не занимается кастрюлями, которые я, якобы похитила. К тому же, они находятся в ведомстве г.Божелко, т.е. ущерба нет.

Буду благодарна, если Вы сможете передать ему со страниц Вашего издания, что для ведения любого уголовного дела нужны мозги. А вот для фабрикации уголовного дела, их нужно иметь в десять раз больше.

Моя бабуля по этому поводу говорила, что если мозгов нет, то ложкой не наложишь.

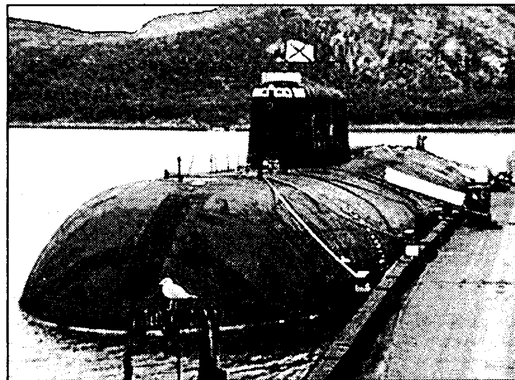
С уважением, Тамара Винникова»

Фота «Ю С Ньюс» (www.yusnews.com)

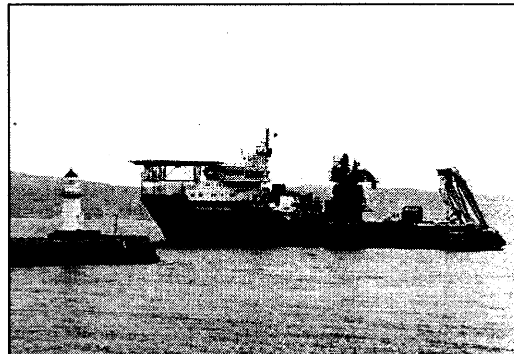
Военная тайна российских адмиралов

Владимир ТЕМНЫЙ

В понедельник утром норвежским водолазам удалось открыть верхнюю крышку аварийно-спасательного люка девятого отсека подлодки «Курск». В шлюзовой камере никто не обнаружен. От использования английской мини-подлодки LR-5 решено отказаться. Еще в субботу командование Северного флота признало, что экипаж подлодки был обречен. Однако президент Путин заявил, что спасательные работы будут продолжаться до последнего момента.

● Атомная субмарина до катастрофы.

● Слезы родных по погибшим морякам

● Норвежское спасательное судно пригласили слишком поздно

В субботу, когда начальник штаба Северного флота Михаил Моцак наконец-то объявил о том, что моряки «Курска» еще в понедельник подавали сигналы о поступлении в отсеки воды, стало ясно — экипаж был обречен. И в первую очередь командованием флота, которое прекрасно знало, насколько «травмы» прочного корпуса несовместимы с жизнью подводников. Отсюда и мрачный, погребальный тон, вопреки всем морским традициям, взятый главкомом ВМФ Владимиром Куроедовым в самом начале спасательной операции. И однообразность попыток состыковаться с комингс-площадкой кормового отсека — ни одного альтернативного варианта, ни одного шага в сторону от шаблона. И, наконец, отказ от помощи иностранцев.

Между тем, лишь за несколько часов работы на грунте англичане и норвежцы полностью обследовали весь корпус, сделали качественную видеосъемку и сумели найти на комингс-площадке аварийно-спасательного люка борозду, которая делала бесполезным использование «колокола». Наконец, им удалось «отдать», то есть отвинтить вентиль кормового люка, и к утру в понедельник верхняя крышка была открыта. Если бы норвежцы пришли сюда в прошлый понедельник...

По предположениям водолазов, внутри капсулы аварийно-спасательного люка мог находиться человек — гонец последней надежды, пытавшийся выйти на поверхность в легководолазном костюме. Однако в шлюзовой камере 9-го отсека норвежцы никого не обнаружили. Сумей кто-то из моряков выбраться на поверхность — и спасательная операция, вероятно, пошла бы по другому сценарию.

Бомбометание по своим

Российские специалисты не только оказались беспомощными перед глубиной 100 метров, но и до сих пор гадают на кофейной гуще — как и почему атомоход оказался на дне. Версия вице-премьера Ильи Клебанова: столкновение с «подводным предметом, не менее 8 тысяч тонн водоизмещением». Столкновение, забор воды в пробоину, взрыв аккумуляторной батареи с одновременной детонацией боезарядов в торпедах.

С кем мог столкнуться «Антей», подводный исполин водоизмещением 24 тысячи тонн? Причем так, что сам оказался на дне, а второго «участника происшествия» и след простыл? Затем английской или американской подлодке в случае столкновения с российской субмариной в нейтральных водах отмалчиваться? Нет тут никаких резонов — ни политических, ни военных. Такие ЧП на подводных перекрестках случались и раньше. И никому в голову не приходило наводить тень на плетень. То есть вариант, конечно, может иметь место, но концы с концами тут не сходятся.

Идеально подходящей может быть такая версия — попадание российской лодки в зону глубинного бомбометания российских же кораблей. По плану учений такое боевое упражнение корабли Северного флота проводили во второй половине дня в пятницу, 11 августа. По неофициальным данным, которыми располагают *Vesti.Ru*, последний раз сеанс связи у «Курска» был в 16.00 в пятницу. Хватились подлодки лишь после полуночи, когда она не вышла на связь согласно установленному режиму ЗАС (засекреченная автоматическая связь). Координаты установили в субботу, ближе к 8 утра. Таким образом, вполне вероятно, что подводный корабль мог оказаться в зоне бомбометания.

Если это так, то разрыв, а тем более прямое попадание глубинной бомбы в субмарину могло значительно покорежить прочный корпус, вызвать механические повреждения внутри корабля. Командир успел отдать команды «Боцман, всплывать!» и «Поднять выдвижные устройства!», после чего сработала аварийная защита обоих реакторов и лодка потеряла ход. Аварийная энергетика по каким-то причинам отказала. Удар о каменистое плато на глубине 80 метров вызвал новые разрушения, взрыв аккумуляторной батареи, детонацию боеприпасов. После чего лодка скатывается по наклонной плоскости еще на тридцать метров.

Гидроакустики надводных кораблей вполне могли прошляпить подводную цель или неверно ее классифицировать. А «Курск», в свою очередь, мог «залететь» в опасный район, увлекшись дуэлью с иностранной субмариной. Кстати, по некоторым данным, след от неизвестного подводного корабля был обнаружен в 500 метрах от падения К-141. Возможно, досталось и «супостату» (военно-морской сленг). Но он сумел придти в себя и добраться до базы.

В силе остаются и другие версии. В числе наиболее реальных — взрыв ходовой части торпеды в момент, когда она уже подавалась из торпедного аппарата. Правда, так никто и не может сказать, какой должна была быть цепочка мини-катастроф, чтобы все закончилось разрушением минимум двух носовых отсеков. Конструкторы божатся, что прочный корпус лодки, ее внутренние переборки могли выдержать любой мощнейший взрыв, какой только мог случиться в торпедном отсеке.

Между тем, на мысль о бомбометании по своим наводит и упорно выдвигаемая командованием Северного флота версия о столкновении с миной времен Второй мировой войны. Мощности этого боезаряда не столь велики, чтобы нанести такие сокрушительные увечья современному атомоходу, однако, если версию принять на веру, то оплошность самих военных можно отвергнуть как гнусный вымысел.

Спасали секреты, а не людей

Что может статься с самой лодкой? После фиаско, которое флот потерпел при спасении экипажа, трудно предположить, что современные технические и интеллектуальные возможности ВМФ «вытянут» корабль хотя бы на мелководье, где с ним уже могли бы работать легководолазы. И оставлять без присмотра атомоход, нашпигованный современнейшими ракетными системами «Гранит», которые вызывают живейший интерес у Запада, тоже никак нельзя. Постоянно держать здесь корабли — накладно. Значит, остается одно — взорвать подводную лодку. На том и концы в воду. Но взорвать — значит обречь себя на бесконечные объяснения с международной общественностью по поводу радиационного заражения акватории Баренцева моря. Ведь никто не поручится, что в этом случае заглушенные реакторы и дальше будут отличаться примерным поведением. В общем, и здесь — тупик. Выхода из которого пока никто не видит. Потому что нет потребных понтонов, нет специальных спасательных механизмов, нет нужных судов обеспечения. Нынешняя Россия не готова к решению этой технической задачи. Как она оказалась не готова, морально прежде всего, спасать людей.

Ведь не допускали адмиралы иностранных спасателей к «Курску», скорее всего, из соображений секретности. Как так, найсовременнейший атомоход, и вдруг — выложи его чертежи, ТТД (тактико-технические данные) в руки натовцев. Более того — разреши проникнуть внутрь святая святых — в отсеки суперсекретного «Антея».

Военную тайну нашим адмиралам, может быть, сохранить и удастся. А вот честь — никогда. ■

Амерыканскі разведчык дэзерціраваў у Ізраіль

Ірына СТАРЦАВА

Высокапастаўлены афіцэр амерыканскай выведкі дэзерціраваў з арміі і на гэты момант хаваецца на тэрыторыі Ізраіля. Пра гэта паведамляе агенцтва *BBC*. Улады ЗША ўжо звярнуліся да Ізраіля з просьбай дапамагчы ў пошуках дээерціра.

Паводле неафіцыйнай інфармацыі, палкоўнік Джэрэмі Маціс стаў артадаксальным габрэем і жыве ў адной з рэлігійных абшчынаў Ізраіля. Ён лічыцца зніклым ужо на працягу двух тыдняў.

Джэрэмі Маціс ачольваў падраздзяленне па падрыхтоўцы ваенных разведчыкаў і меў доступ да сакрэтнай інфармацыі. Некаторыя крыніцы сцвярджаюць, што незвычайны ўчынак палкоўніка быў справаваны дысцыплінарным пакараннем, якое ён атрымаў за эксцэнтрычныя паводзіны. ■

Расійскія маракі просяць прытулку

Міхась КАРПОВІЧ

8 расійскіх маракоў з рыбалоўнага траўлера «Бизон» звярнуліся да канадскіх уладаў з просьбай аб прадастаўленні ім статусу ўцекачоў. Пра гэта паведаміла агенцтва *ABC News*. Іміграцыйныя органы краіны прынялі да разгляду заяву маракоў і пачалі працэдуру афармлення запыту аб выдачы статусу.

Працэдура можа займаць да аднаго года. Увесь гэты час канадскае заканадаўства дазваляе маракам знаходзіцца на тэрыторыі краіны.

У якасці падставы для прадастаўлення ім статусу ўцекачоў расіяне скардзіліся на нізкія заробкі і кепскія ўмовы працы. Вяртацца на радзіму яны катэгарычна адмовіліся.

Экіпаж «Бизона» складае 60 чалавек, і канадскія афіцыйныя асобы мяркуюць, што некаторыя з іх таксама далучацца да тых васьмі.

Сам «Бизон» цяпер знаходзіцца на прафілактычным рамонце ў канадскім порце Галіфакс. ■

Сакрэтны атамны завод існуе?

Ірына СТАРЦАВА

У пятніцу ізраільская газета «Едыот Ахранот» змясціла фотаздымкі сакрэтнага ядзернага рэактара, зробленыя 4 ліпеня гэтага года амерыканскім спадарожнікам *IKONOS*, паведамляе агенцтва *Associated Press*.

З'яўленне гэтых фотаздымкаў выклікала неадназначную рэакцыю сусветнай грамадскасці, бо на працягу некалькіх дзесяткаў гадоў афіцыйныя асобы Ізраіля ўхіляліся ад адказу на пытанні, ці мае гэтая краіна ўласную ядзерную зброю.

Спецыялісты даўно мяркуюць, што на тэрыторыі побач з ядзерным рэактарам «Дымона» на поўдні пустыні Негев сапраўды выпрабляецца і захоўваецца ядзерная зброя, аднак Ізраіль ніколі гэтую інфармацыю не пацвярджаў. Назіральнікі лічаць, што такая пазіцыя ёсць прадуманая палітыка дзяржавы па ўнясенні няяснасці ў гэтае пытанне.

Рэдакцыя «Едыот Ахранот» узяла гэтыя здымкі ў інтэрнеце, дзе іх змясціла арганізацыя «Федэрацыя амерыканскіх навукоўцаў» (*Federation of American Scientists*). Гэтая арганізацыя таксама мае ў сваім распараджэнні фотаздымкі тых жа аб'ектаў, але зробленыя іншымі спадарожнікамі ў 1986, 1971, 1963 і 1965 гадах. ФАН атрымала гэтыя здымкі ў амерыканскай касмічнай карпарацыі *Space Imaging Corp*.

У 1986 годзе Мардэхай Вануну, які раней працаваў на сакрэтным аб'екце, быў асуджаны да 18 гадоў турэмнага зняволення за тое, што перадаў брытанскаму выданню *The Sunday Times* здымкі, якія ён зрабіў унутры ядзернага рэактара. У той час здымкі былі вывучаныя экспертамі, якія палічылі, што сапраўды размешчаныя там памяшканні вельмі падобныя да сховішча ядзернай зброі.

Як паведамляе *Associated Press*, раней ізраільскія вайскоўцы не дазвалялі мясцовым выданням выкарыстоўваць фотаздымкі рэактара. Але пасля таго, як яны з'явіліся ў інтэрнеце, іх нават паказала ізраільскае тэлебачанне. Вайскоўцы нічога не змаглі з гэтым зрабіць.

«Інтэрнет нельга кантраляваць, — пашкадаваў супрацоўнік ізраільскага ваеннага ведамства Давід Ронен, — калі здымкі ўзятыя з інтэрнэта, то іх можна друкаваць з абавязковым указаннем крыніцы». ■

Стрыптыз для Клінтана

Міхась КАРПОВІЧ

Цяперашняму амерыканскаму прэзідэнту, відаць, яшчэ доўга прыйдзецца адмывацца ад статусу секс-сімвала. Тым ці іншым чынам яго «дастаюць» нават на адпачынку.

Апошні выпадак, калі Біл Клінтан стаў ахвярай сваёй секс-папулярнасці, адбыўся зусім нядаўна ў Лэйк-Плэсідзе, куды прэзідэнт ЗША прыехаў на адпачынак.

Выйшаўшы з рэстарацыі, дзе ён толькі што смачна наабедаў, Біл Клінтан сутыкнуўся адразу з цэлым натоўпам шчаслівых амерыканцаў, якія жадалі паглядзець на жывога прэзідэнта. Адна маладая амерыканка падышла да Біла Клінтана і, гледзячы на яго зачараванымі вачыма, папрасіла аўтограф. Але замест паперкі прапанавала ўласную майку.

«Першы мужчына Амерыкі» не заўважыў падвоху і ахвотна распісаўся на дзявочай вопратцы. Пасля гэтага прэзідэнцкая прыхільніца нечакана гэтую майку зняла – чым шакіравала і самога Клінтана, і іншых разявакаў. Праўда, агенцтва *UPI* паведамляе, што дзявочыя прыгажосці амерыканскага прэзідэнта не вельмі зацікавілі, і ён палічыў за лепшае ўцячы амаль не заўважаным. ■

Экзамен на право быть президентом

Президенту Кыргызстана Аскару Акаеву на этой неделе предстоит сдать экзамен по кыргызскому языку. Нет, он не собирается поступать ни в какой вуз для получения дополнительного образования. Просто Акаев хочет остаться президентом своей страны.

Аскар Акаев собирается баллотироваться на следующий президентский срок. Согласно же новому избирательному законодательству, каждый кандидат в президенты перед регистрацией должен продемонстрировать полное владение государственным языком.

Акаев, правда, о своем желании стать президентом еще на один срок не сообщил. Однако чиновники из местного ЦИКа расценили затяжное молчание президента в этом вопросе как знак согласия. Тем более что 4.000 трудовых коллективов страны уже направили в избирком свои петиции о выдвижении Акаева в качестве кандидата в депутаты. Так что ЦИКу ничего не оставалось, как выполнить волю народа и направить Акаеву приглашение 22 августа предстать перед лингвистической комиссией ЦИКа.

Экзамен, в принципе, несложный и под силу выпускнику средней школы. Необходимо написать изложение, прочитать отрывок текста по-кыргызски и что-нибудь рассказать на заданную тему 7 специалистам-филологам. На практике же, однако, оказывается, что даже этот с виду простой экзамен не так-то прост.

Общеизвестно, что результат сдачи экзамена зависит не только от знаний экзаменуемого, но и от отношения экзаменатора к последнему. Завалить человека можно на любой мелочи. Когда же дело касается политики – разного рода экзамены становятся инструментом политической борьбы: неугодного кандидата можно отсеять. Так кыргызский избирком и поступил. Филологи-эксперты пришли к заключению, что двое коммунистических кандидатов —Анарбек Усупбаев и Исхак Масалиев кыргызского не знают. Поэтому об участии в выборах они могут даже не мечтать.

У Акаева, надо думать, подобных проблем возникнуть не должно. Работники ЦИКа весьма благодушно настроены к нему. И, наверное, готовы сами за него все сдать. Вот только закон не позволяет. ■

Gazeta.ru

Порядок разделения в Европе, старый и новый

● Благополучная федеральная Европа и разрушенные кварталы Белграда

Янеш ДРНОВШЕК

От Йошки Фишера до Жака Ширака видение разных форм федерального ЕС множатся. Словенцам эти идеи напоминают федеральный план для Югославии. Федерация Югославии провалилась, потому что, объединяя столько различных частей, ее можно было удержать только недемократическими, даже авторитарными методами. Должны ли словенцы, избежавшие кровавых переделок в Югославии, окунаться в новую федеральную авантюру, даже если она – европейская?

Выбор, конечно, принадлежит не только одной Словении. Десять лет назад, после падения Берлинской стены и объединения Германии, европейские демократические государства объявили о том, что они хотят изменить историческую несправедливость разделения Европы, в котором страны Восточной и Центральной Европы были чем-то вроде военного трофея Советского Союза. Однако сегодня, как скажет вам любой человек, живущий на восток от старого железного занавеса, расширение Европы продвигается со скоростью улитки.

Страны, кандитаты на вступление в ЕС, должны гармонизировать свои политические и экономические системы с так называемым acquis communautaire; существующие члены ЕС хотят создать благоприятную ситуацию для расширения путем пересмотра структур ЕС. Часто слышно мнение о том, что текущее количество членов ЕС уже делает работу ЕС достаточно сложной. Поэтому практически невозможно представить расширение до 27 членов без вреда для сегодняшней системы.

Первым ответом ЕС на эти страхи стало принятие минимальных изменений – т.е. в числе коммиссионеров, количестве голосов внутри Совета Министерств и соотношении большинства при голосовании. Однако вскоре после саммита 1997 года в Амстердаме «минимальные» действия оказались недостаточными. Большие государства-члены стали использовать грядущее расширение как рычаг для уменьшения влияния малых государств, малые государства в свою очередь теперь конвульсивно борются против такой маргинализации.

Страхи подобной же интенсивности владеют и странами-кандидатами. Помимо редких приглашений для консультации, они практически исключены из участия в принятии решений о будущей структуре ЕС.

Эти страхи еще более увеличились, когда на саммите 1999 года число стран-кандидатов увеличилось с 6 до 12. Конечно, предложение членства большему количеству стран похвально, но это замедляет принятие первоочередных кандидатов. Это беспокойство укрепилось в начале года, когда Европейская Комиссия сократила переговоры с первой группой кандидатов, тем самым очевидно предоставляя возможность новым кандидатам догнать первых.

Похоже, что сегодня право на голосование за или против политики ЕС становится общим правилом. Но в этом содержится и опасность. Различие, созданное между членами, может нанести вред духу общности. Более того, в глазах стран-кандидатов двухуровневый ЕС, который может возникнуть, может привести к появлению перво- и второклассного членства, принимая во внимание то, что сегодняшние члены пытаются избежать последствий расширения с помощью перехода в некоторую более высокую, более эксклюзивную форму членства.

Поиск общей позиции Европы в международных отношениях отражает опыт Европы в югославских войнах. Десять лет кровопролития показали неспособность Европы разрешить конфликт в своем внутреннем «дворе» без помощи Америки. Конечно, пройдут годы, прежде чем Европа станет независимой от США в военных вопросах, причем некоторые члены и большинство кандидатов к такой независимости не стремятся. Любая ошибка в этом направлении может подвергнуть опасности все то, что Европа строила на протяжении десятилетий.

Развитие ЕС в следующие несколько лет, скорее всего, будет зависеть и от того, как Франция будет лидерствовать в ЕС. Восстанавливая свои отношения с Германией, Франция, похоже, старается укрепить предложения по усилению власти больших государств ЕС. Происходящее из этого неравенство, возможно, будет трудно совместить с дееспособным федерализмом и скорее всего пробудит негодование среди малых членов ЕС и стран-кандидатов, подвергая расширение еще большему риску.

После десяти лет с тех пор, как кончился старый порядок разделения Европы, шрамы еще свежи. Создание нового разделения между большими и малыми, имущими и неимущими государствами, и последующие попытки привести их в одноразмерный федерализм могут привести только к воскрешению всего того, что Европа пыталась избежать путем своего демократического объединения.

Неспособность адекватно разрешить историческую несправедливость послевоенного разделения Европы действительно может привести только к укреплению нестабильности и кризиса. Войны в Югославии в прошедшие десять лет представляют ясное предупреждение о том, что может случиться, когда федеральная система разрывается на части негодованием.

Др. Янеш Дрновшек был самым молодым из президентов в составе коллективного президентства Югославии и премьер-министром Словении в 1992-2000 годах. Он является кандидатом на пост премьер-министра Словении на предстоящих осенних выборах. ■

Project Syndicate, August 2000

Американские курочки и белорусский парсючок

Константин СКУРАТОВИЧ

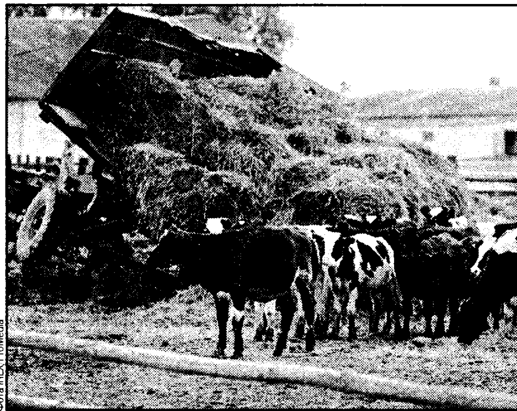
Дальние соседи

Гуси, говорят, спасли Рим. У американских кур заслуги перед Россией не меньшие. Поставленные перед фактом одномоментного распада СССР «западники» потеряли привычные геополитические ориентиры и вместо извечного противника в виде «империи зла» получили множество новых независимых государств, из которых Россия, Украина, Беларусь и Казахстан оказались обладателями ядерного оружия и средств его доставки.

В этой связи будущее развитие событий слабо просматривалось, но нарастающая нестабильность на постсоветском пространстве требовала вмешательства. Первым делом необходимо было законсервировать ситуацию в России, самом большом и главном «обломке СССР», его правопреемнице. Понятно, что такие задачи относятся к стратегическим. То есть становятся прерогативой правительств и влиятельных международных организаций. Понятно, что благотворительностью тут и не пахнет, поскольку решение должно быть взаимовыгодным.

У объединенной Германии в этом деле были свои обязательства, поскольку она должна была оплатить вывод советских войск из страны. Вдобавок выделяемые для этой цели кредиты позволяли избавиться от излишков продовольствия, то есть решить проблему, которая усугубилась из-за «затоваривания» неконкурентоспособной продукцией сельхозкооперативов в восточной части страны, а средства, полученные в результате, направить на их реформирование. Кроме того, появилась возможность обновить госзапасы и ослабить напряженность на рынке в Западной Германии. И все это за счет кредитов, выделяемых России. То есть в долг.

Правительство США традиционно предоставляло СССР кредиты на закупку фуражного зерна у собственных фермеров, что в 70-е годы не представляло никаких трудностей, поскольку на мировом нефтяном рынке существовала благоприятная конъюнктура и значительную долю из 200 млрд. USD, полученных от продажи нефти, советское правительство потратило на перевод животноводства на промышленную основу, для чего и оплачивала издержки американских фермеров. У суверенной России таких возможностей не было, поэтому американцам пришлось усиливать гуманитарную составляющую своей помощи. Чисто гуманитарная поступает в значительных масштабах и теперь. Правда, на условиях использования получателем вырученных от ее реализации средств для поддержания социальной сферы.

Фота IREX/ProMedia

Создаваемые в те годы по западным образцам и технологиям животноводческие комплексы в Беларуси имели лишь косвенное отношение к отечественному сельскому хозяйству вообще, и к колхозам, в частности. Это были своего рода промышленные предприятия по производству мяса, продовольственную базу которых в основном создавали нефтяники Тюмени. Об этом можно судить хотя бы по темпам роста производства мяса птицы. В 1970 г. в общей структуре производства на его долю приходилось около 4%, а в 1985 – уже 12%. Абсолютный рост был еще более впечатляющим: с 17 до 100 тыс. тонн. Произошло это благодаря строительству за счет союзного бюджета таких крупнейших по европейским меркам фабрик, как Смолевичская и другие.

Но то, что даром приходит, столь же легко и уходит. Произведя к началу 1990 г. «скопом» около 120 кг мяса на душу населения, Беларусь 50 кг отправляла в союзный фонд, в том числе и почти все, произведенное на комплексах. В оставшиеся 70 кг входили и зарезанные крестьянами кабанчики, и потому у нас по разряду мяса проходило и сало, и прочие условно отнесенные к мясному виду компоненты. Но полная прозрачность наступила в 1992 году, когда Россия, решив сэкономить на транспортных расходах, стала закупать на Западе не дробленую кукурузу и соевые шроты, а конечный продукт, сиречь мясо и молоко. Стоит ли говорить о том, какой психологический удар это нанесло руководству нашей колхозной, а ныне суверенной страны. Не было, пожалуй, ни одного из них, кто бы не утверждал, что у нас было «все как в Дании». Некоторые стоят на этой позиции до сих пор. В противном случае не принимались бы программы, аналогичные той, которая предусматривает увеличение производства свинины на комплексах. Программ, на осуществление которых нет ни времени, ни денег.

Близкие соседи

Десять лет назад показатели агроэкономик Беларуси и Литвы были вполне сопоставимыми. Но в литовских магазинах выбор был большим, поскольку союзное руководство с опаской относилось к «литовскому национализму», а из Беларуси можно было выгребать практически все. Теперь же ситуация изменилась самым радикальным образом. В Литве накопились излишки продовольствия, и она не знает, кому их продать. По пути «сытых» стран (ограничивать производство) ее правительство пойти не может, поскольку не имеет для этого достаточных средств. Поэтому оно всячески поощряет экспорт. Беларусь наоборот, «защищает» внутренний рынок, всячески ограничивая экспорт. Но досточного количества зерна произвести не может, а на покупку его в той же Литве не имеет денег.

В чем же дело? Если не вдаваться в подробности, то главное заключается в принципиальном различии подходов. В Литве он рыночный, в Беларуси он считается социалистическим. В бедных странах, каковыми несомненно были и суверенная Литва, и независимая Беларусь, значительных средств для поддержки, как говорят, отечественного производителя не было и быть не могло. Но выводы из этого правительства сделали прямо противоположные. Литовское избрало путь либерализации, ввиду чего цены на сельхозпродукцию достигли паритета, а затем стали снижаться. В Беларуси, «отпустив» цены на промышленную продукцию, продовольственный рынок «заморозили». Можно сказать, создали рукотворную плотину на пути потока всех и всяких благ. Поэтому в Беларуси борются с нехваткой, в Литве – с последствиями изобилия. Понятно, что масштабного голода в этой связи не предвидится, потому что у нас конкретным земледелием занимаются все и что-то производят для личных нужд. Иногда даже что-то продают. По мнению специалистов, Беларуси как государству надо определиться: какое сельское хозяйство ей необходимо. Потому что старое, которое работало на привозных ресурсах и обеспечивало потребности центра, ей не нужно.

Беларусь не единственная страна в мире. Ей надо присматриваться, как живут и ведут хозяйство ее соседи. Для России, например, сегодня главная проблема – кормить население. В том числе с помощью Запада. Она не может и не будет ждать, пока Беларусь поднимет эффективность своего хозяйства. Тем более, что в наших магазинах полно российских продуктов, стали появляться, говорят, украинские. А это значит, что наш производитель становится неконкурентоспособным даже на внутреннем рынке. Никакими дотациями дела уже не поправишь. Вообще, наши соседи идут путем повышения эффективности и преуспели гораздо больше. Поэтому никто из них не ждет ни белорусского молока, ни картофеля. И нам поэтому следует пересмотреть структуру производства, севооборот... Так, чтобы производить столько, сколько нужно рынку, который доступен в данный момент. Нашему внутреннему рынку. ■

СПРАВКА

СССР имел самую большую абсолютную и на душу населения посевную площадь, занятую под сельскохозяйственными культурами среди всех великих государств. В 1987 году посевная площадь посевных культур (без паров) в СССР составляла 188,6 млн. га (0,67 га в расчете на душу населения). Сопоставимые показатели были только в США – 123 млн. и 0,5 га соответственно. В Японии на душу населения приходится всего 4 сотки.

По сравнению со средним уровнем развитых стран СССР производил в 2-3 раза меньше зерна на душу населения и имел среднюю урожайность 17,5 ц/га, что соответствовало уровню Англии и Германии накануне I мировой войны. И если в 1909-1913 годах среднегодовой зерновой экспорт самой России превышал 10 млн. тонн, то в 1985-1986 годах уже советский импорт составлял 36 млн. тонн, что равнялось примерно 1/2 зернового экспорта США.

ГЕАПАЛІТЫКА

Газатрубавыя суплёты

Кірэй МАНУЙЛА

Расія, гуляючы на запазычанасці за газ, працягвае намаганні ўсталяваць эканамічны, а як вынік і палітычны, уплыў на Украіне. Апошнімі тыднямі шматгадовае газавае расійска-ўкраінскае супрацьстаянне дасягнула кульмінацыі. Чаго варты хоць бы шантаж расійскага боку будаўніцтвам новых газаправодаў у абход Украіны. А тая, хоць патрохі і саступае, але не здаецца.

Варшаўскае вета

Канфлікт палягае не толькі ў тым, што Украіна не плаціць за энергапаліва. Бакі разыходзяцца ў ацэнках сумы доўгу. У той час калі ўкраінскі ўрад гаворыць пра 1,4 мільярда долараў, то Масква настойвае на 3,5 мільярдах, залічваючы сюды несанкцыяваныя заборы, што ўкраінцы ўпарта адмаўляюць. Гэта каля 1 мільярда кубаметраў штомесяц, а «Газпром» наогул называе лічбу ў некалькі разоў большую. Перамовы буксуюць. Нават нягледзячы на тое, што Кіеў паспрабаваў трохі ўлагодзіць расейцаў: тут вырашылі не падвышаць кошты транзіту расійскіх энерганосьбітаў праз тэрыторыю Украіны ў адказ на павелічэнне з 1 жніўня коштаў экспарту нафты ва Украіну з 20 да 27 еўра за тону, а нафтапрадуктаў і мазуту – з 12 да еўра за тону.

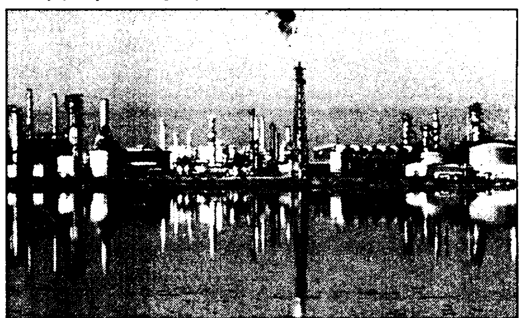
Больш за тое – у ліпені расійскі ўрад і кіраўнік «Газпрома» Рэм Вяхіраў звярнуліся да Польшчы падтрымаць праект будаўніцтва другой газаправоднай галіны «Ямал – Заходняя Еўропа» праз тэрыторыю Польшчы да Славакіі ў абход Украіны. Хоць гэта магло б прынесці палякам штогадовага прыбытку на 900 мільёнаў долараў, польскі прэзідэнт Аляксандр Кваснеўскі адпавёў, што Польшча не пойдзе на захады, якія стануцца не на карысць ейнага стратэгічнага партнёра, якім ёсць Украіна.

Справа ў тым, што, апрача палітычных, Украіна і Польшча маюць супольныя інтарэсы і ва ўласна энергетыцы. Па-першае, месяц таму яны, напрыклад, дамовіліся аб павелічэнні экспарту ва Украіну польскага вугалю і аб скарачэнні ўкраінскай чыгункай тарыфаў на яго транспартаванне на 30 %. Па-другое, Польшча вядзе зараз перамовы з Нарвегіяй аб будаўніцтве газаправода праз Балтыйскае мора, плануецца, што нарвежскі газ па тэрыторыях Літвы і Польшчы будзе пастаўляцца ў Еўропу, а ў тым ліку і ва Украіну. Нарвегія заявіла, што сама аплаціць выдаткі на будаўніцтва гэтага газаправода пры ўмове рэалізацыі 10 мільярдаў кубаметраў прыроднага газу штогод. Далучэнне да новай трубы выгадна не толькі Украіне, але і Польшчы, бо яна можа набываць толькі 8 мільярдаў кубаметраў.

10 жніўня расійскі віцэ-прэм'ер Віктар Хрыстэнка даслаў на імя старшыні польскага ўрада Ежы Бузека ліст, дзе паведамляецца, што Расія вырашыла ў аднабаковым парадку распачаць работы па працягу «Ямал – Заходняя Еўропа». В.Хрыстэнка спасылаецца на дамову паміж Польшчай і Расіяй ад 1993 года аб будаўніцтве гэтага газаправода праз Польшчу і кажа, што расійскае міністэрства паліўнай энергетыкі бліжэйшым часам зоймецца «актыўнымі перамовамі» з прадстаўнікамі польскага ўрада, а таксама асобнымі ведамствамі і кампаніямі, бо «гэта – пытанне энергетычнай бяспекі Еўропы».

Што да Беларусі, то ейнай фармальнай згоды, у прынцыпе, можна і не пытацца. Усё ж хаўрусніца. Да таго дырэктар «Газпрома» Р.Вяхіраў абяцае, што ў выпадку ўдалага завяршэння праекта «Ямал – Еўропа» мы будзем атрымліваць газ «бясплатна». Мяркуецца, што праз беларускую тэрыторыю будзе праходзіць блізка 64 мільярдаў кубаметраў газу на год. Але гэта толькі палова ад тых аб'ёмаў, што перакачваюцца да еўрапейскіх дзяржаваў праз Украіну.

Таму Расія мае намеры ўзвесці і другі газаправод у абход братняй Украіны. «Газпром» сумесна з італьянскай кампаніяй *ENI* пачаў выкананне праекта «Блакітны паток», які прадугледжвае пабудову газавай трубы магутнасцю да 30 мільярдаў кубаметраў штогод па Чорным моры да Турцыі.

У якасці пражэкта расейцы гавораць яшчэ і пра пабудову абходнага газаправода на Фінляндыю па дне Балтыйскага мора.

З малатка?

Пад такім шантажом і пад лабісцкім алігархічным ціскам унутры краіны ва ўкраінскім урадзе вынайшлі такую ратоўчую (ад поўнага паглынання «Газпромам» мясцовай газавай трубы) канцэпцыю ўрэгулявання ўзаемаадносінаў у паліўнай сферы эканомікі: па словах сакратара Рады нацыянальнай бяспекі і абароны Яўгена Марчука, самым прымальным ёсць «механізм, паводле якога адна трацiна ўласнасці газа- і нафтатранспартнай сістэмы ў выглядзе акцыяў аддаецца расійскаму партнёру ў рахунак пагашэння даўгоў, яшчэ адна траціна – еўрапейскаму партнёру, астатняе застаецца ва ўласнасці Украіны». Пра мажлівасць перадачы Расіі ў канцэсію газатранспартнай сістэмы заявіў і ўкраінскі прэм'ер-міністр Віктар Юшчанка.

І ўжо нават з'явіліся канкрэтныя прапазіцыі. На мінулым тыдні англа-галандская карпарацыя *Shell* заявіла, што хоча прыдбаць 25 % акцыяў і ўзяць украінскую газавую трубу ў карыстанне на наступныя 40 гадоў. Па плане карпарацыі «Газпром» мусіць атрымаць таксама 25-адсоткавы пакет у абмен на спісанне пэўнай часткі даўгоў. Кантрольны пакет (25% плюс 1 акцыя) будзе ў «Нафтагазу Украіны». Астатняя частка кансорцыумнага пакета дастанецца іншым заходнім інвестарам. ■

ГАНДАЛЬ

Ад беларуса беларусу атручаны грыб

Ірына ШАНЦАВА

Толькі 10 працэнтаў грыбнікоў збіраюць дары лесу для ўласнага спажывання, астатнія – для продажу. Такія даныя былі прыведзеныя на прэс-канферэнцыі, якая прайшла 18 жніўня ў Інстытуце лесу Акадэміі навук Беларусі, размешчаным у Гомелі, з удзелам спецыялістаў інстытута, урачоў-эпідэміёлагаў, медыкаў бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі, праваахоўных органаў.

Як лічаць спецыялісты, з-за рэзкіх змяненняў умоваў надвор'я некаторыя віды грыбоў, у тым ліку і ядавітыя, некалькі мяняюць свае візуальныя характарыстыкі, і таму павышаецца рызыка атручэнняў у грыбнікоў. Другой праблемай з'яўляецца высокі ўзровень накаплення грыбамі радыенуклідаў, аднак пры багацці тлумачэнняў на гэты конт людзі ўсё роўна актыўна збіраюць грыбы.

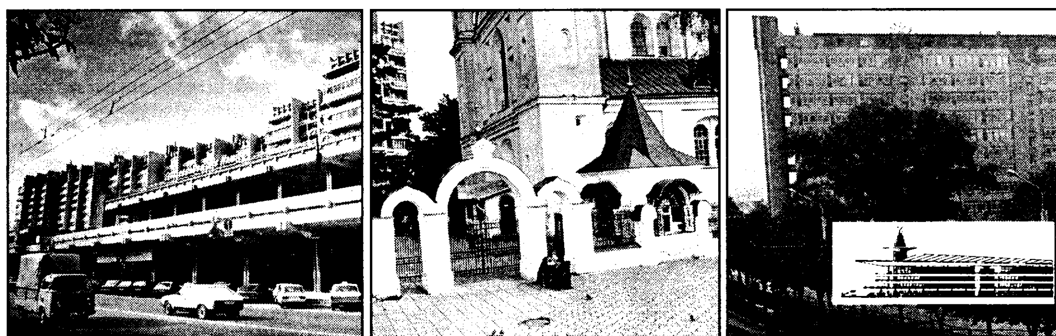
Гомельскі гарвыканкам яшчэ ў 1992 годзе сваім рашэннем забараніў продаж грыбоў і дзікарослых ягад на рынках горада. Аднак за даўнінай гадоў аб існаванні гэтага дакумента невядома нават многім кіраўнікам ведамстваў, не гаворачы ўжо пра радавых грамадзянаў. Паліна Бяспалая, загадчыца цэнтральнай лабараторыі ветсанэкспертызы Гомеля, паведаміла, што прадаваемыя на рынках грыбы не правяраюцца, паколькі іх продаж фармальна забаронены. У гэтай сувязі ўзнікае пытанне да праваахоўных органаў, якім належыць прынцыпова штрафаваць незаконных прадаўцоў дароў лесу. ■

БелаПАН

Фота IREX/ProMedia

Чыноўны тэст на колькасць мінскіх зомбі

У нумары за 11 жніўня НАША СВАБОДА апублікавала артыкул «Минский похоронный спецназ», у якім асвятляліся намаганні Мінгарвыканкама пабудаваць у гістарычным цэнтры сталіцы шматярусную стаянку для легкавікоў. Сёння мы друкуем некаторые водгукі на публікацыю і ацэнкі праекта незалежнымі спецыялістамі.

На кожнае акно гэтага дома нацэлена выхлапная труба. Петрапаўлаўскую царкву акутае смог. Праектнае месца на Нямізе для 400 легкавікоў

Вячаслаў ЧАРНАТАЎ, кандыдат архітэктуры, дацэнт БДПА, даследнік архітэктурнай спадчыны:

Участок, на котором предполагается разместить «Многоуровневую автостоянку» – часть памятника XI–XIX веков минского Верхнего города. Он включен в Государственный список памятников градостроительства и архитектуры Беларуси. В соответствии с охранной зоной Верхнего города, утвержденной в 1979 году, тут **запрещено любое строительство, искажающее историческую среду или мешающее восприятию памятника; полностью запрещается создание транспортных узлов и транспортных путей**. Проект, который опекает Мингорисполком, игнорируя эти запрещения, противозаконен. Образный строй проектируемой «Многоуровневой автостоянки» никак не соотнесен с исторической застройкой квартала, ограниченного улицами Немига, Ленина, Революционная, Интернациональная и Комсомольская. Предложенное проектное решение **в принципе уничтожает возможность сохранения и комплексного восстановления этой части Верхнего города**. Принимая во внимание огромные утраты, которые понес Минск в XX веке, ценность этой части Верхнего города многократно возрастает. С этой точки зрения **возведение многоярусной автостоянки по ул. Немига недопустимо**.

Прэзідыум Беларускай акадэміі архітэктуры:

Размещение такого объекта на территории, которая является комплексным памятником градостроительства, архитектуры и археологии, **противоречит Закону Республики Беларусь «Об охране историко-культурного наследия» и международным нормативным документам по охране памятников истории и культуры**. Устройство на ценнейшей территории исторического городского центра автостоянок, которые вполне возможно отнести в сторону (причем желательно под землю), просто **нецелесообразно**. Президиум Белорусской академии архитектуры пришел к единодушному мнению, что с точки зрения задач по сохранению и восстановлению Верхнего города Минска проектные предложения по сооружению «Многоуровневой автостоянки» **не могут быть приняты к дальнейшей разработке.**

Галіна СУШКЕВІЧ, інжынер, прыхажанка Петрапаўлаўскай царквы:

Наша царква самая старэйшая ў Мінску. Будынку, як і ўсяму раёну Нямігі, пашанцавала ацалець у гады апошняй вайны. Зараз ад Нямігі, апроч нашага храма, засталося няшмат, але і будынак царквы зведаў абразы і здзекі: тут захоўвалі архіў, перараблялі памяшканні, збілі крыжы на вежах, не шкадавалі роспісы. З волі Божай царква вярнулася да вернікаў, але, паглядзіце, як цесна гэтак званыя архітэктары атачылі яе шматкватэрным жылым домам, гандлёвым трохпавярховым «Домам на Нямізе», а з другога боку – «Домам мадэляў». Усё вялося, каб зруйнаваць старажытную мінскую святыню, пахаваць яе ў каменнай труне. А зараз ніхто не пытаецца, як будзе вернікам у суседстве з паркінгам, як паўплывае гэтае аўтапрадпрыемства сваім смогам на помнік. Петрапаўлаўская царква 400 гадоў аздабляла Нямігу, у Мінску няма больш старэйшага помніка гісторыі і архітэктуры. Праект «аўтастаянкі» можна ўспрымаць толькі як спробу праверыць насельніцтва горада на скоранасць перад уладай, на ступень дасягнутага адурнення, на колькасць маўклівых зомбі. Можа, чыноўнікі і праектанты спадзяюцца, што ўсе мы ўжо настолькі замбіраваныя, што не бачым іхнага цынізму. Ёсць пэўная віна і нашага высокага духавенства. Кафедральным праваслаўным храмам Мінска павінна быць Петрапаўлаўская царква, бо ёй чатыры стагоддзі, і яна з першага свайго дня праваслаўная. А ў нас пад кафедральны сабор узяты былы каталіцкі храм у Верхнім горадзе. Ён і знешне не адпавядае такому прызначэнню, яго трэба вярнуць каталікам. Калі б Петрапаўлаўская царква стала кафедральным саборам і сюды ездзілі б на святы прэзідэнт, члены ўрада, наўрад ці чыноўнікі ды гандлевыя дамы насмеліліся б ставіць насупраць царквы 400 аўтамабіляў.

Віктар ТУМАШ, праграміст:

Наша бяда, што нам прыходзіцца жыць у дзяржаве, дзе любоў да Радзімы лічыцца ўладамі за грэх, а гістарычная памяць – за праяву радыкальнага іншадумства. Грамадскасць дазволіла выціснуць сябе на маргінальную тэрыторыю і не раскрывае рота, толькі скардзіцца паміж сабой на цяжкасці жыцця пры рэжыме. Нашы грамадскія арганізацыі сядзяць, як тая мыш пад венікам. Як на якія бязглуздыя перформансы, дык сотні аматараў прыбягае. Як вылучыць пікет для абароны спадчыны – ні старой, ні маладой Грамады, ні двух БНФаў, ні эсдэкаў. Таму бярэ верх прарасійская пятая калона, якая лічыць за абавязак перад «вялікай Радзімай» вынішчаць усё з беларускага жыцця і культуры, чым можа ганарыцца народ.

Алег ТРУСАЎ, кандыдат гістарычных навук, археолаг:

Пад выглядам прагматычнага выкарыстання зруйнаванага пад пустку левага боку Нямігі здзяйсняецца акцыя палітычнага зместу, скіраваная супраць беларускай культурнай спадчыны. Гэты працэс у цэнтры Мінска пачаўся даўно. І набыў асаблівыя памеры, калі ўгодлівыя архітэктары на заданне ЦК КПБ распрацавалі праект «водна-зялёнага дыяметра» горада, які прадугледжваў знос амаль усіх будынкаў на пляцы Свабоды (апроч кафедральнага сабора). На месцы «дома Шменкеля» планавалася адкрытая аўтастаянка, а недзе збоку будаўніцтва новага тэатра Янкі Купалы. Стары гістарычны будынак тэатра марылі зруйнаваць, каб не замінаў «шчасліваму народу» аглядаць будынак ЦК, тэатральны сквер меркавалі перарабіць у аглядальную пляцоўку. Гэтыя вар'яцкія ўяўленні пра «сацыялістычны Мінск» намаганнямі грамадскасці не здзейсніліся ў поўнай меры.

Але цяпер ненавіснікі мінскай гісторыі вяртаюцца да той задумы. Малую стаянку каля сабора яны ўжо з блаславення Мінгарвыканкама зрабілі. Праект аўтастаянкі – сведчанне ачунялых варварскіх настрояў. Па сутнасці, аформіўся саюз гандляроў, якія здольныя фінансаваць, і чыноўнікаў, якія маюць магчымасці афармляць дакументальна праекты на ўзвядзенне ў запаведнай зоне горада паркінгаў замест паркаў і помнікаў архітэктуры і гісторыі. Супрацьстаяць гэтаму небяспечнаму хаўрусу можа толькі аб'яднаная грамадскасць. Зразумела, што не можа абысці гэты праект увагай царква, бо выхлапныя газы з 4-павярховага гаража будуць шкодзіць фрэскам Петрапаўлаўскай царквы. Магчыма, святароў і вернікаў такая магчымасць занепакоіць. Не будзе пікетаў пратэсту, абурэння грамадскасці – планы руйнавання нашай спадчыны будуць выконвацца. Бо іх падтрымліваюць колы, зацікаўленыя ў вынішчэнні матэрыяльных слядоў беларускай старажытнасці. Хто б наважыўся на такое будаўніцтва без ухвалення вышэйшых асобаў урада? ■

ПОШТА

Чаму Леанід Галубовіч аднолюб, калі муз дзевяць?

Надта добра, што вашая газета распачала рубрыку «Літаратура НАШАЙ СВАБОДЫ». Добра таксама, што яе вядзе таленавіты паэт і публіцыст Леанід Галубовіч, які ведае справу не з паверхні. Ёсць шмат людзей, для якіх знаёмства з артыкуламі гэтай рубрыкі пашырае ўяўленні пра творчае жыццё беларускіх паэтаў і празаікаў і пра іхны пэўны ўплыў на стварэнне ідэалогіі свабоды і наогул смеласці іншадумства ў любой сферы заняткаў.

Аднак, мне здаецца, што рубрыка хутка патрапіць у небяспечную пастку. Прыкладам, пададзены ў газеце партрэт таленавітага і некалі вельмі цікавага для публікі паэта S., на жаль, не атрымаў належнага каментара адносна дзіўных спалучэнняў «божай іскры» з характарам. Калі хто не ведае гэтага творцу асабіста і запаліцца жаданнем пазнаёміцца з гэтак хараша самаабмаляваным чалавекам, ён перажыве шок, як перажыла яго я сама, убачыўшы на ўласныя вочы засяроджаны недзе ў нетрах душы паэта геній, які быў звязаны павуціннем з, мякка кажучы, тым скафандрам, у якім душа вядзе сваю зямную вандроўку. Скафандр сп. S., як гэта ні дзіўна, ледзь трымаўся на нагах. А яшчэ могуць дзейнічаць аўтарскія прыхільнасці – ёсць літаратары больш свае, менш свае, зусім не свае. Як дзяліць таленты? Куды аднесці лірыкаў, якія калі і ведаюць слова «Свабода», дык толькі ў дачыненні да сябе.

На маю думку, было б лепш, каб Леанід Галубовіч не абмяжоўваўся рамкамі індывідуальных літаратурных постацяў, а падаваў бы чытачу шырокае палатно рэчаіснай літаратуры. Сёння не шмат каму зразумела, як робіцца літаратура СВАБОДЫ. Якія сюжэты абіраюць творцы, пра што непакояцца, як ім жывецца, пра што варта чытаць, а што не варта браць у рукі, каб не марнаваць час. Усе літаратурныя часопісы «схуднелі», тыражы сціснуліся. Аднак, не мае ж знікнуць уся літаратура. Хай бы Галубовіч пісаў найперш пра літаратурны працэс, пра літаратурную палеміку. Цікава ведаць, што адбываецца ў нашым Саюзе пісьменнікаў, чаму не чуваць пісьменніцкага гоману ў грамадскім жыцці. Толькі Гілевіч, Бураўкін, Барадулін – старая гвардыя. А дзе маладзейшыя? І чаму шаноўны Леанід Галубовіч абыходзіць увагай жаночыя таленты, падаючы постаці толькі дужага полу? Ёсць вельмі таленавітыя жанчыны, да якіх мужчынам-творцам расці ды расці, прыкладам, Ларыса Геніюш – лепшы ўзор такой пароды жанчын. Але ж ёсць і маладыя, пра якіх мала ведаем, хто застаецца ў цяні.

Наогул муз , як вядома, было дзевяць. Апроч пісьменства, яны апякаюць і выяўленчае мастацтва, і скульптуру, і розныя галіны музыкі – ад сімфанічнай да маладзёжнага рока. Гэта ж таксама цікава ведаць, што робяць творцы ў гэтых сферах і хто з іх працуе на Свабоду, а хто супраць яе. Бо шмат і такіх. Калі бачыш склад удзельнікаў розных кірмашоў, шоу, фестываляў, дык часам здаецца, што некаторыя таленты нейкім чынам раздвоеныя, як рагаціна. І на афіцыйнай пляцоўцы співаюць, і на неафіцыйнай трымаюць мікрафон. Але ці магчыма співаць роўна, напрыклад, удзень партызанам, увечары гітлераўцам? Хочацца болей ведаць пра жыццё людзей, якія ствараюць нашу культуру. І можа, каб яны самі апавядалі праз інтэрв'ю. ■

З найлепшымі зычэннямі і вам, і творцам,
Віялета ЮРКАВЕЦ,
Мінск

Во мраке обмана, бесправия и нищеты

оказался старший советник юстиции, прокурорский работник А.С.Ващенко, поверивший Указу А.Лукашенко за № 500

Достоинство государства зависит в конечном счете от достоинства образующих его личностей.
Д.Милль

Александр ВАЩЕНКО,
Пенсионер прокуратуры, Гомель

210 граммов черного хлеба, 33 грамма соленой кильки и стакан сыворотки – таков дневной рацион питания пенсионера прокуратуры, установленный главой государства – Президентом Республики Беларусь Лукашенко А.Г. его Указом № 500 от 18 декабря 1995 года с обнадеживающим названием «Об улучшении материального обеспечения работников органов прокуратуры».

Пишу об этом не понаслышке, а исходя из жизненного опыта, как человек, испытавший и продолжающий испытывать на себе «высокую президентскую заботу», ввергнувшую меня в унизительную нищету, понудившую торговать укропом и петрушкой, чтобы заработать на лекарства, назначенные к пожизненному потреблению в связи с сердечно-сосудистым заболеванием и перенесенным инфарктом.

И это при условии, что у меня за плечами 45 лет непрерывного трудового стажа, 26,5 из которых на прокурорских должностях, в том числе 5 лет на должности прокурора области.

«Обнадеживающим» называю Указ потому, что он сулил бывшим прокурорским работникам, находившимся к моменту его издания на пенсии, надежду на восстановление их пенсионных прав, нарушенных распадом СССР. По законодательству СССР прокурорские работники обеспечивались пенсиями за выслугу лет наравне с работниками органов внутренних дел. Однако, когда формировалось законодательство РБ, прокурорские работники не были включены в поле Закона и утратили право на пенсию за выслугу. Вот в упомянутом Указе, как нам казалось, и была заложена идея восстановления этих прав, поскольку в пункте 4 Указа говорится: «...осуществить пенсионное обеспечение прокурорских работников, имеющих классные чины, а также находящихся на пенсии... применительно к условиям, порядку и нормам пенсионного обеспечения, установленного для работников органов внутренних дел».

Однако, как писал известный историк В.Ключевский, великая идея в дурной среде извращается в ряд нелепостей. До точности произошло это и с президентской идеей, заложенной в поныне не отмененный и не измененный Указ, но извращенный до посмешища.

В мае 1996 года Кабинет министров РБ утвердил Положение о порядке назначения и выплаты прокурорским работникам пенсий. В частности, устанавливалось, что пенсии за выслугу лет назначаются лицам, имеющим на день увольнения из органов прокуратуры выслугу 20 и более лет. За 20 лет выслуги пенсия назначается в размере 50% от денежного довольствия по последний год перед увольнением, а за каждый год свыше 20 пенсия увеличивается на 3% от соответствующих сумм содержания (в пределах 25%).

Поверив президенту, правительству и генеральному прокурору государства, учитывая, что установленная ими пенсия была выше по своим размерам той пенсии, которая выплачивалась по общему закону, бывшие прокурорские работники-пенсионеры перешли на эту пенсию. Никто из нас тогда и мысли не допускал, что все это «улучшение» является не чем иным, как высоким обманом, преследующим популистские цели.

Все мы помним 1995 и 1996 годы, когда президентская власть в государстве, как говорится, висела на ниточке. Противостояние Президента и Верховного Совета дошло до крайней напряженности. Вот тогда-то Президент и предпринял все меры к тому, чтобы по-настоящему взять власть в свои руки, не исключая даже обмана пенсионеров прокуратуры, голоса которых на предстоящем референдуме, как и голоса других граждан, имели для него значение. Вот тогда и пошли в ход громкие слова в форме Указов. Поверил и я главе государства.

Будучи на общей пенсии, имея выслугу лет более 26 лет, классный чин старшего советника юстиции и уволившись из органов прокуратуры с должности заместителя прокурора области, в августе 1996 года по предложению прокуратуры Гомельской области я перешел на прокурорскую пенсию по выслуге лет. До января 1998 года моя пенсия четырежды пересматривалась после каждого повышения минималки и в январе того года составила **3.397 рублей (цифра с учетом деноминации).** То есть она равнялась 13,6 минимальным заработным платам, что составляло 3,1 минимальных прожиточных минимума пенсионера.

Однако к тому времени изменилось положение Президента в стране. Он сосредоточил в своих руках всю власть. У него отпала необходимость в изданных популистских указах. Примененная хитрость дала свои плоды, и для Президента настало время показать истинное отношение к людям. Не отменяя и не изменяя своего Указа, Президент распорядился прекратить его исполнение. И не применять к пенсионерам прокуратуры требования об обязательности повышать прокурорским работникам пенсию одновременно с каждым повышением размера минимальной заработной платы. Пенсионеров об этом не предупредили, перейти на общую пенсию не предлагалось.

За прошедший период с 1 января 1998 года Совет министров РБ шесть раз повышал размер минималки и тарифной ставки первого разряда, в результате чего минимальная заработная плата выросла с 250 до 2.600 рублей (в 10,4 раза), средняя зарплата рабочих и служащих с 3.239 рублей до 60.568 рублей, десятки раз выросли цены. Моя же пенсия осталась на прежнем уровне – **3.397 рублей**.

Сейчас она равна 15,4% прожиточного минимума, или 7,8% потребительского бюджета пенсионера-мужчины. Если бы я не поверил президентскому Указу «Об улучшении», моя пенсия в августе текущего года составила бы 35.444 рубля. Мне в порядке «улучшения» выплатили 3.397 рублей. Таким образом государство под «заботливым» руководством Лукашенко только в августе ограбило меня на 32.047 руб., а это длится не один месяц.

Меня спрашивают, почему я не перешел на общую пенсию, ведь остальные пенсионеры сделали это? Отвечаю, что, видимо, я – единственный, кто верил Президенту, наивно полагал, что исполение Указов тормозится недоброжелателями Президента, которые специально в условиях надвигающейся избирательной кампании стремятся его скомпрометировать. Я даже попытался защищать этот Указ через суд. Вот там и открылось, что Указ не исполняется по запрету самого Президента. Получив от генпрокуратуры такие сведения, судьи саботировали рассмотрение моего дела, вынуждая меня тем самым на отказ от иска, но я этого не сделал. А сейчас, будучи доведенным до полной нищеты и отчаяния, в ущерб своим экономическим интересам, решил проверить: возможно ли в нашем государстве отстоять по суду свои конституционные права, защитить неотмененный Указ от самоуправного поведения Президента и его окружения. Поэтому и решил довести дело до Верховного суда. Для меня это необходимо еще и для того, чтобы воспользоваться своим правом, предоставленным статьей 61 Конституции РБ на обращение в международные правозащитные организации.

Опытные работники прокуратуры советуют мне не предпринимать мер по прекращению судебной тяжбы. Мотивируют это тем, что сейчас в преддверии близкой президентской гонки, когда понадобятся репрессивные меры в отношении претендентов и их сторонников, Лукашенко опять начнет раздавать Указы, направленные на «улучшение». Не исключено, что это коснется и прокуроров-пенсионеров.

Я же отвечаю им словами древнего римского писателя Цицерона: «Лжецу мы не верим даже тогда, когда он говорит правду».

А сейчас мои заботы сосредоточены на том, **как прожить на 3.397 рублей**, оплатив лекарства, электричество, воду, и не умереть с голода. Пенсионеру полагается на месяц 8,3 буханки черного хлеба и 6 буханок белого, 936 г муки пшеничной, 319 г макаронных изделий, 304 г овсяной муки, 310 г гречки, 617 г бобовых, 491 г масла растительного, 183 г масла животного, 83 г колбасных изделий, 950 г говядины, 616 г рыбы свежезамороженной, 108 г рыбы соленой, 3,6 литра молока, 3,4 литра кисломолочных продуктов, 158 г твердого сыра, 692 г творога, 75 г маргарина. Все это по стоимости фантастически превышает возможности моей пенсии. Поэтому в итоге, чтобы сэкономить 500 рублей в месяц на лекарства, я вынужден устанавливать рацион, приведенный в начале этого письма. Так я «улучшенно» живу по президентскому Указу. ■

ЮСТЫЦЫЯ

«Вольная краіна» пад ціскам міліцыі

Генадзь БАРБАРЫЧ

Паводле паведамлення Бабруйскага рэгіянальнага інфармацыйнага цэнтра (БРІЦ), удзельнікі маладзёжнага нефармальнага лагера «Вольная краіна», які 2—5 жніўня быў арганізаваны пад Бабруйскам (Магілёўская вобласць), падвяргаюцца сур'ёзнаму ціску з боку ўладаў.

Нагадаем, што ў лагеры на беразе Бярэзіны адпачывалі каля 30 маладых людзей — членаў маладзёжных нефармальных арганізацыяў. Яны вымушаныя былі згарнуць лагер пасля таго, як некалькі п'яных паляўнічых без асаблівай нагоды прычапіліся да маладых людзей, а потым адзін з іх стрэліў па ўстаноўленым сярод палатак бел-чырвона-белым сцягу са стрэльбы. Прагучала некалькі выстралаў, перш чым сцяг быў прабіты, а шрот, які адскочыў рыкашэтам, параніў 16-гадовую Юлію Бабкову. Паводле словаў аднаго з мясцовых жыхароў, сярод паляўнічых былі прадстаўнікі бабруйскай міліцыі і кіраўніцтва горада. Маладыя людзі падалі заяву ў пракуратуру Бабруйскага раёна.

Як паведамілі БелаПАН у рэгіянальным інфармацыйным цэнтры, пачынаючы з 14 жніўня маладых людзей — удзельнікаў лагера запрашаюць у раённае аддзяленне міліцыі на так званыя «неафіцыйныя гутаркі». Так, 17 жніўня ў міліцыю былі запрошаныя браты Віталь і Аляксандр Краснеўскія. Пратрымалі іх там 7 гадзінаў. Варта адзначыць, што малодшаму — Аляксандру — 13 гадоў. Дагэтуль ім званіў дамоў і наведваў участковы. 16 жніўня з Віталем у раённым аддзяленні міліцыі доўга размаўляў старшы ўпаўнаважаны Бабруйскага раёна маёр міліцыі Нікалайчык. Паводле звестак БРІЦ, ён пагражаў Віталю Краснеўскаму адлічэннем з тэхнікума, гаварыў, што пацярпелая Юлія Бабкова забрала сваю заяву, і параіў зрабіць тое ж самае.

Пад ціскам супрацоўнікаў міліцыі ўдзельнікі лагера аддалі ім прастрэлены сцяг і фотаздымкі, на якіх адлюстраваны падзеі і твары страляўшых.

Адзін з намеснікаў начальніка РАУС Бабруйска званіў і пагражаў карэспандэнту «Комсомольской правды» Анатолю Санаценку, аўтару артыкула «В Бобруйском районе начался сезон охоты на детей». Пасля адмовы Анатоля з'явіцца на неафіцыйную сустрэчу — Санаценка запатрабаваў, каб яму прыслалі позву, — намеснік начальніка РАУС сказаў, што яго могуць даставіць і з прымяненнем сілы.

Адметна, што адзін са страляўшых, па сцвярджэнні бабруйскіх праваабаронцаў, сам раней працаваў у міліцыі, а цяпер займае пасаду ў структурах гарадской улады.

21 жніўня пракуратуру Бабруйска наведае старшыня бабруйскага аддзялення Беларускага Хельсінкскага камітэта Яўген Чапурышкін, які таксама актыўна займаецца расследаваннем гэтай справы. ■

БелаПАН

ПРАЦЭС

Экс-прэм'ер патрапіў у паласу «замірэння»

Фота Ул.ШЛАПАКА

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Справа Міхаіла Чыгіра адпраўленая з Вярхоўнага суда ў гарадскі. Гэтак вырашыла калегія вышэйшай судовай інстанцыі краіны ў складзе суддзяў Кашко, Чэмрукова і Корзуна, якія сабраліся для разгляду касацыйнай скаргі экс-прэм'ера ў мінулую пятніцу.

Рашэнне вярнуць справу на «гістарычную радзіму» ў гарсуд было агалошанае ўжо праз 30 хвілінаў пасля адкрыцця пасяджэння. Прычым, да разгляду сутнасці справы чарга нават не дайшла. Міхаіл Чыгір паскардзіўся, што ягоным адвакатам, у першую чаргу Юліі Чыгір, не далі азнаёміцца з усімі тамамі пратакола працэсу. Прамова пракурора Аляксандра Юркевіча, які настойваў на адваротным, мела і адваротны эфект. Магчыма таму, што пракурор згадаў пра нейкі «графік», згодна з якім усе маглі азнаёміцца з дакументамі. Графік у такой справе не прадугледжаны, заўважылі адвакаты, і суддзі з імі пагадзіліся.

Такім чынам, справа Чыгіра вяртаецца ў гарадскі суд дзеля таго, каб там была цалкам вытрымана працэдура азнаямлення абвінавачанага і ягоных абаронцаў з матэрыяламі працэсу. Экс-прэм'ер і ягоныя адвакаты называюць такі вынік «вялікай перамогай» і бачаць у ёй прыкмету «пачатку канца ўсёй справы».

Чаму ўлада пагадзілася з такім ганебным для сябе завяршэннем самага гучнага працэсу гэтага года, Міхаіл Чыгір тлумачыць палітычнымі прычынамі. «Лукашэнка ж вымушаны быў абвесціць нейкае замірэнне на час выбараў, вось можа гэтае замірэнне і пачалося», – заявіў журналістам і дыпламатам, што прысьхалі ў Вярхоўны суд, задаволены экс-прэм'ер. Ён лічыць, што пасля такога выніку ўладам прыйдзецца паступова згортваць усю справу, якая «відавочна шытая гнілымі ніткамі». ■

ТЭНДЭНЦЫІ

Наша дэмаграфія залежыць ад міграцыі

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

Сёлета за I паўгоддзе колькасць насельніцтва Беларусі зменшылася на 17,8 тысячы чалавек і склала на 1 ліпеня 10.001.700 чалавек. Такім чынам, з 1994 года, калі колькасць насельніцтва была самай высокай за ўсю агляднуюгісторыю нашага краю (10.319,4 тысячы чалавек), страты дасягнулі 317,7 тысячы. Гэта непараўнальна меней, чым страты падчас перажытых Беларуссю войнаў, але намнога болей, чым былы Савецкі Саюз згубіў салдатаў за 10 гадоў афганскай вайны.

Можа гэта гульня лёсу, можа вынік нейкага варожага ўздзеяння, але нейкім чынам скарачэнне колькасці насельніцтва пачалося з прыходам да ўлады Лукашэнкі. Спачатку патроху, а потым, як камень з гары пакаціўся... Чаму так? А таму, што беларусы нараджаць дзяцей больш не хочуць: сёлета колькасць памерлых на 24,6 тысячы перавысіла колькасць народжаных. Гэтыя страты нейкім чынам кампенсаваліся за кошт тых, хто прыехаў на жыхарства ў Беларусь. Але людзей, якія жадаюць тут жыць, становіцца ўсё менш. Прыкладам, калі ў першым паўгоддзі мінулага года натуральныя страты насельніцтва на 30,8% былі кампенсаваныя за кошт таго, што да нас на жыхарства прыехалі былыя, у асноўным, грамадзяне савецкіх рэспублік, то сёлета — толькі на 27,9%. А людзі заможныя, з далёкага замежжа, зразумела, да нас не спяшаюцца.

Па-ранейшаму асноўны міграцыйны абмен Беларусі адбываецца з Расіяй, Казахстанам і Украінай. Большасць з гэтых імігрантаў селіцца ў Гомельскай вобласці. У Беларусь прыязджаюць і настолькі абяздоленыя людзі, якія пагаджаюцца па кантракце працаваць замест настолькі ж абяздоленых нашых калгаснікаў. Сезонных працаўнікоў для сельскай гаспадаркі ў асноўным наймаюць калгасы Брэсцкай вобласці: сёлета на дапамогу гаспадаркам В. Далгалёва прыехала 133 чалавекі з Украіны.

Калі колькасць імігрантаў-працаўнікоў, што прыязджаюць у надзеі зарабіць грошы ў Беларусі, скарацілася, то тых, хто імкнецца вырвацца з Бацькаўшчыны нашмат стала больш. Так, колькасць мігрантаў, якія з'ехалі на падставе падпісаных кантрактаў, склала 1.835 чалавек і ў параўнанні з I паўгоддзем 1999 года павялічылася амаль у 2 разы. Большая іх частка (1.243 чалавекі, альбо 67,7%) – гэта моладзь ва ўзросце 24 гадоў, якія маюць стыпендыі ў якасці сваёй асноўнай крыніцы даходаў, інакш кажучы, студэнты. Амаль усе яны заключылі кантракты на выкананне работ, звязаных у большасці з выкарыстаннем фізічнай працы (амаль 96%). Больш за ўсё такіх мігрантау з'ехала ў ЗША. Мо і сапраўды, гэта лепш, чым гінуць ад галечы ў прэзідэнцкай Беларусі? ■

НАЗІРАЛЬНІК

Выпендреж блюстителей морали

Александр ДУБРАВИН

Совершенно случайно на глаза мне попала вырезка из «Народной газеты» с гневной заметкой Юрия Дудинова «Выпендреж на добром имени». Несмотря на то, что заметка помещена под рубрикой «Стыдно!», что свидетельствует о самокритичности автора, тема, затронутая им, будет актуальна всегда. Эту тему можно сформулировать в виде вопроса: «Нравится или не нравится?». Господину Дудинову **в целом** не нравится пародийная молодежная белорусская газета «Навінкі», но он ее, судя по заметке, все равно упорно читает, преодолевая колоссальное отвращение и недюжинное раздражение. Укреплению его здоровья это, как вы понимаете, не способствует. Поэтому, как человек более опытный в житейских делах, хочу дать ему практический совет: не нравится, не читай! Как это у Жванецкого? «Как избавиться от запаха изо рта? Отойди! И запах отойдет вместе с тобой». Очень просто, не правда ли? Универсальный принцип! «Отойди от «Навінак» и твои проблемы отойдут вместе с тобой».

Мне, например, **в целом** не нравится нынешняя «Народная газета». Терпеть ее не могу. Поэтому я ее и не читаю, оставляю это удовольствие для господина Дудинова. Было бы действительно стыдно и даже глупо, если бы я, на основании своего личного впечатления вдруг стал бы требовать некоего публичного, гневного порицания презираемого мною пишущего органа, намекая на падение всеобщей нравственности и на идеологическую пустоту. Кто-то ведь эту газету читает и, так сказать, с наслаждением вдыхает сей аромат, поглощает сию несказанную амброзию. И на здоровье. За это и боремся.

А я вот «Навінкі» давно читаю, искренно люблю и над каждым номером хохочу до слёз. Очень похоже на нашу жизнь. Поэтому не разделяю позицию господина Дудинова. Более того, воспринимаю ее как некое покушение на мои права читателя и гражданина. В некотором роде не как честную баталию, не как справедливое поле брани, усеянное пулями и ядрами, а как донос в компетентные органы с призывом принять меры. Нехорошо, господин, не по-нашему.

Что же касаемо второго, **частного** вопроса, затронутого в заметке, о наклейке пива «Михась», то об этом мы поговорим в следующем номере. ■

ЭКАЛОГІЯ

Рекламным роликам приказано затихнуть

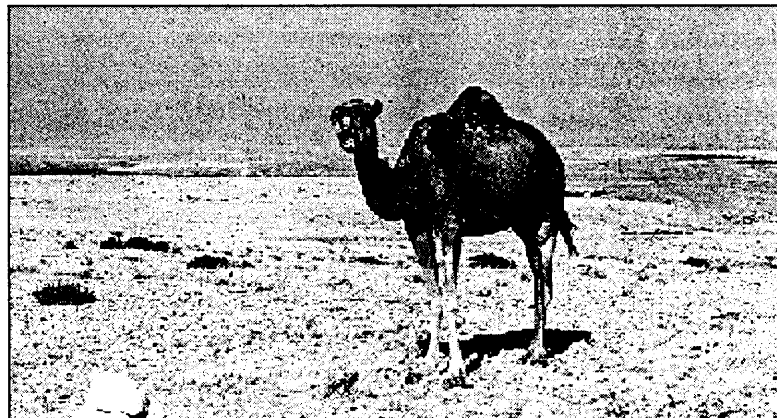
Итальянское антимонопольное управление приказало основным телеканалам страны понизить уровень звука транслируемых ими рекламных роликов, чтобы он не превышал уровень звука остальных программ. Это решение принято после рассмотрения жалобы ассоциации «Ассоакустичи», борющейся с повышенным шумовым фоном. Проведенное управлением расследование показало, что основные телеканалы - как частные, так и государственные - более громко пускают в эфир рекламу, чем все остальные передачи. Лишь частная телекомпания «Канале 5», как выяснилось, не нарушала действующих норм. ■

ИНТЕРФАКС

«Королевство пустыни» на пороге нового тысячелетия

Максим ЧЕРЕДА

На протяжении десятилетий саудовцы были убеждены в том, что владение наибольшими в мире запасами нефти гарантирует им вечное процветание. Однако наследный принц Абдулла, вставший во главе государства пять лет назад, усомнился в этом. Сегодня Саудовская Аравия решается пригласить западные компании к поиску в стране месторождений газа.

Главная цель этого — разрушить монопольную зависимость Эр-Рияда от продажи за рубеж сырой нефти, многие годы являвшейся главным экспортным товаром и основным источником доходов этого государства. Абдулла решил найти альтернативу «черному золоту», и его решение осталось в силе, несмотря даже на резкий рост цен на нефть, наблюдающийся последний год.

Саудовцы также рассматривают возможность привлечения местных и зарубежных инвестиций в другие отрасли экономики — от пищевой промышленности до химического производства и телекоммуникаций. Впервые в своей истории саудовское правительство официально призывает иностранных туристов посетить закрытую для них в течение многих лет страну. Эр-Рияд подал заявку на вступление в ВТО, и этот шаг потребует от него принять на себя обязательство бороться с распространением пиратских копий компьютерных программ и разрешить брокерскую деятельность в стране иностранных банков.

Лидеры Саудовской Аравии убеждены, что такие изменения необходимы для того, чтобы спасти страну от маргинализации во времена стремительного развития мировой экономики. В 70-х годах нефтяной бум принес саудовцам миллиарды долларов на строительство дорог, аэропортов и телекоммуникационных систем, позволивших редконаселенной пустыне стать цивилизованной страной. Однако сегодня ее руководство озабочено тем, что замершая в своем развитии экономика все больше и больше отстает от уровня развития государств нового тысячелетия.

В настоящее время принц Абдулла собрал в правительстве наиболее прогрессивно мыслящих людей своего государства, главным образом технократов с дипломами западных университетов. Если им удастся воплотить в жизнь задуманное, Саудовская Аравия в ближайшие годы может пережить коренную реорганизацию своей экономики. Они хотят создать в стране условия, в которых компании будут конкурировать, используя свои возможности, а не свои связи. Они хотят, чтобы иностранные инвесторы приносили в страну не только капиталы, но и ноу-хау организации производства и современные технологии. Абдулла и его единомышленники хотят также снизить роль местных посредников, которые за счет непомерных цен на собственные услуги значительно повышают цену на продукцию и создают условия для коррупции.

Реформы Саудовской Аравии имеют огромное значение не только для ее ближайших соседей, но и для всей планеты. Если они окажутся удачными, «королевство пустыни» станет источником капитала и экономическим локомотивом для региона, который отстает от всего мира по всем показателям, за исключением, разве что, объемов покупки оружия. Провал же может спровоцировать новую нестабильность в Персидском заливе.

Саудовское общество — одно из самых консервативных в мире, и реформаторы не без оснований опасаются, что, в случае резких перемен, в стране возникнет исламский переворот по типу иранского. Вместе с тем, недооценивать реформаторскую решимость Абдуллы и его окружения было бы также неверно. 77-летний наследный принц в момент прихода к власти в стране не выглядел реформатором, будучи убежденным традиционалистом. Однако пребывание на высшем посту открыло ему глаза на истинное положение дел. В Саудовской Аравии уже сейчас не хватает рабочих мест для ее 14-миллионного населения. К тому же Абдулла весьма обеспокоен возможной перспективой очередного снижения цен на нефть. В 1998 году, когда за баррель «черного» золота давали 10 долларов, валютные запасы страны сократились до угрожающе низкого уровня; а правительство ежегодно для поддержания стабильного курса национальной валюты и защиты ее от международных спекуляций вынуждено тратить до 9 млрд. долларов.

Саудовская экономика даже близко не подошла к решению проблемы создания достаточного количества рабочих мест, хотя население этой страны наиболее молодое и быстро растущее в мире. Каждый год на рынок труда здесь «выбрасывается» более 110 тысяч человек, а работу находит треть из них. В результате стремительно растет безработица: по западным оценкам, ее уровень достигает сегодня 14%, причем в среде молодых людей в возрасте от 20 до 29 лет безработным является каждый пятый.

Соединение таких факторов, как огромное количество безработной молодежи, традиционная исламская воинственность и недовольство населения коррупцией, процветающей в правительстве и королевской семье, может привести к катастрофическим последствиям. Некоторые западные эксперты уверены, что в случае, если дела будут продолжаться так и далее, в крупнейшей стране региона Персидского залива может вспыхнуть гражданская война.

Сильная экономика могла бы стать основой для выхода из создавшегося тупика. Абдулла это понимает, однако вынужден действовать осторожно. В апреле этого года министр иностранных дел Сауд аль Файсал провел переговоры с представителями десяти компаний на предмет их участия в поиске и разработке месторождений газа в стране. Саудовской стороне газ нужен для обеспечения работы нефтехимических предприятий, опреснительных заводов и электростанций нового поколения. Их создание могло бы решить множество проблем — снизить уровень безработицы, повысить экспортные возможности не связанных с нефтедобычей отраслей и снизить нагрузки на системы электро- и водоснабжения страны.

Со временем Эр-Рияд рассчитывает открыть для западных инвесторов и другие сферы своей экономики. Недавно правительство страны утвердило пакет норм, направленных на поощрение внешних инвесторов. Иностранцам теперь разрешено владеть на саудовской территории собственными бизнесом и недвижимостью. Сотрудникам иностранных компаний для работы в стране не нужно заручаться гарантиями местного спонсора (это требование до последнего времени серьезно тормозило поступление иностранных инвестиций в саудовскую экономику). Наконец, налог на прибыль для зарубежных компаний отныне уменьшен с 45 до 30 процентов.

Несмотря на то, что саудовцы весьма консервативные люди, сегодняшние реформы имеют все шансы на успех. ■

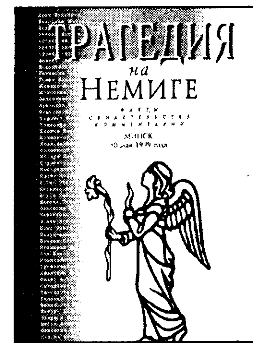
КНІГАРНЯ

З пачатку кнігадрукавання, ужо пяць стагоддзяў, лепшым падарункам сярод культурных людзей была і застаецца кніга. Для сённяшняй збяднелай Беларусі – кніга не толькі культурны, а, па сутнасці, і самы танны падарунак, які можна з гонарам зрабіць сябрам, родным, дзецям.

Дастойныя для падарунка беларускія кнігі можна знайсці на кніжнай выставе ТБМ (Мінск, вул. Румянцава, 13). У час летніх вандровак, сустрэчаў, выправы дзяцей за мяжу на выздараўленне варта мець для прэзентаў лепшую прыкмету нацыянальнай культуры, чым бутэлька гарэлкі.

Тэлефон кніжнай выставы – **284-85-11**.

Аптовы продаж выдання «Беларусь. Гістарычнае падарожжа для дзяцей». **239-15-32**.

Галоўны рэдактар **Павел ЖУК**

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ 612 Нумар падпісаны ў друк 21/08/2000 (18.00) Наклад – 8.890